

వృత్తి దినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

ప్రచురణ

Telephone No. 2544

పుటము ౧౭
Vol. 17

చెన్న పట్టణము 1930-వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 2వ తేది మంగళవారము
MADRAS, TUESDAY 2nd SEPTEMBER 1930.
శ్రీ ప్రమాదులనామ సంవత్సర భాద్రపదమాస శుద్ధ దశమి

సంచిక ౧౨౪
No. 124

అమృతాంజనము
అన్ని విధములగు నొప్పులకు
సజీవివంటిది

తలనొప్పు, మానునొప్పు, వాయువుపోట్ల
గొలుపును. ప్లాపునొప్పుల బారదోలును.
చీటి బోగొనును. బెణుకుల భేదించును.
కొప్పుల రుగ్మానునొప్పును. దగ్గునుతగ్గించును.
మరదను తగ్గించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరముదలి దున్నదార్థములను తొల
గించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

గొప్ప గొప్ప వారిచే
జేలకు వేలు యోగ్యత
వత్తములు పొందియున్నది

పంచభాష చీటి బాచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బా 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో
6, 7 తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు,
తేక

109, ప్రేరిరోడ్డు, ఫోర్టు - బొంబాయి

కట్ట వద్ద రలు

వాణ్య మైన పనులు

అసలు వెండి, సవరం బంగారుచే చేయబడిన నగలు
చెప్పిన గడువుకు తగుభూచితో తయారుచేసి యివ్వబడును.

కేశవజిదేవచంద్,
నగలవాణ్యపారం, 21-వై నాబబాద, మద్రాసు.

ధకలకాబ్బి ఉచితము.

గ వ ర్న మెం టు హా మీ
రెండు లక్షలు వూర్తి యైనది

1929 సంవత్సరములో జారీకాబడిన పట్టాలు 19 లక్షలు.
క్షణం మీ జీవితములను మా కంపెనీలోనే భీమాచేయండి.
అంధ్ర ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్,
బందరు.

COPIOUS & EXHAUSTIVE NOTES
ON
S.S.L.C. ENGLISH TEXTS, 1930

BY

S. Narayana Aiyangar, B. A., L.T.

Price Per copy of NOTES ON TEXT (for Detailed study) 1 4 0
Do. Notes on 4 Text books (for non-Detailed study) 1 4 0
Do. Both together 2 0 0

(ALSO NOTES OF TELUGU TEXTS)

Apply to:-

Messrs. V. Ramaswamy Sastrulu & Sons,
292, Esplanade, MADRAS.

No. 1.

శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి - బెజవాడ.

అంగ్రజేశ్వరం అతిప్రసిద్ధమైనది మా మంచులకు
మా శిష్ట కట్టానవకుల మా పుస్తకములకు నేడే వ్రాయుడు.

విజయనగరం
డాక్టర్ జమ్మి వెంకట్రమణయ్య
రీవరు లండు స్పీస్ వ్యాసాలకు ప్రత్యేక చిత్త నివృ
నైద్యులు. మద్రాసులో భాయముగా నుండును. ది. ౨౪
ప్రత్యక్షరము లన్నియు క్రింది అడ్రసునకు వ్రాయవలెను.
88 నెంబరు, నడివీధి,
బెజవాడ, మద్రాసు.

చందనాదివటి

సెగరంగమునకు అమోఘాపదము
ఎరుపు, తెలుపు, పచ్చనెలకు రామబాగము
20 మాత్రలతో పూర్తిగుణముకలుగును. పిచికారీ చేయవలసినది
లేదు. పచ్చముకాది లేదు. అనేకపద్ధి వీక్షణు పొందియున్నది.
వల 20 మాత్రలు రు. 8-9-0. అనుపానతైలము రు. 1-0-0
కేటలాను ఉచితము
త్రిపురసుందరీ వైద్యశాల,
మహేంద్రవాడ, రామచంద్రపురంపాస్ట, రూర్యగోవానిశిల్పం.

"వశికరలేహ్యము"
గంటకు వీర్యము గట్టిపరచును. సింహముతో పోరాడ
గలకై నిచ్చును. సంసారసౌఖ్యమును చక్కగ లభింపజేసే
బును. రక్తము శుద్ధపరచును. గొండ్రాండ్లకు సంపాదము కలి
గించును. స్త్రీపురుషులకు అనందము కలుగజేయును. హిమా
లయపర్వతవనమాలికలతో, బంగారుతో చేయబడినది. గూ
నూ లేదన్నవారికి డబ్బు వాపసు అపెదము. దీనిగుణము శ్రిం
చుటకు దొరతన మొప్పును. వాడితీరుదు. డబ్బు 50 రు. 2.
60 రు. 5-8 జర్మను క్యాప్టుయెల్ల గనేరియాకు 60, రు. 2/8.
డాక్టర్ A. S. మూర్తి, చికాకోల్ సిటీ.

AMRAK

(OF LONDON AND U. S. A.)

తెలిసిన మనుజుడు

THE HOTEL CLARENCE

రండాల్స్ కోడ్లు, జే.కే.సి. మద్రాసు. టెలిఫోన్: 2481

“అమరక్” నిన్ను గురించియు, మరి యితరులను గురించి కూడ చెప్పును.

నీకు వ్యాధిచేగాని, ద్రవ్యసంబంధమగునట్టియు, కుటుంబసంబంధమగు వివాహమంశిన జీవము కల్పించునట్టి యీ శీర్షిక యొక్క సలహాను పొంది లాభమును పడయుటకు యిదియే అత్యుత్తమ మార్గము. 2000. ఓ.పి.డబ్ల్యు ప్రాంతీయస్థానము.

యోగి, హస్త సాముద్రికుడు, వ్యాధులను చెప్పవచ్చును. ఆదివారములు సెలవులేదు.

వీరు 1930 సం॥ సెప్టెంబరు 6 తేదీ శనివారం. సాయంత్రం 6 గంటలు.

1930 సం॥ ,, ,, 11 వ తేదీ గురువారము.

సాయంత్రం 6 గంటలకు మద్రాసు, పాళక్కోట్, పచ్చయప్పకోట తాళేజుండు ప్రసంగము, ప్రమాణములతో ఉచితముగా చెప్పుచును.

(ప్రజలమునుకు హక్కు ప్రత్యేకించి యుంచబడినది)

సలహా అడుక్కాలము:—

తెల్ల వారి 9 గంటలు మొదలు సాయంత్రము 6 గంటలు వరకు ఏర్పాటుపైగా. పీసు తగుమాత్రమైనది.

చెన్నపురి జరుగు ధరలు

1930 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 2 తేదీ మంగళవారము

1. ధాన్యములు

బియ్యము బస్తాలు		
మసులు తెనాలివి ,, ప 45	12 3 0	18 4
నేలూరివి ,, డిల్ 42	12 14 0	18 0 6
ఫిల్లీ ,, డిల్ 46	14 0 0	15 8 0
రాగులు రా. 164 బస్తా 13	8 12 0	9 0 0
నవ్వులు ,,	17 14 0	18 0 0

2. ధాన్యము వస్తువులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	12 12 0	14 0 0
నెనలు ,, డిల్	13 4 0	15 0 0
పెసలు ,, డిల్	12 0	14 0 0
మినుములు ,, డిల్	16 4 0	17 0 0
ఉలము ,, ర 195	7 2 0	7 4 0

3. నూనెవస్తువులు

శుభ్రులనూనె బా 1-కి	15 0 0	113 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	0 0	19 0 0
వేరు నెనగపప్పు బా 1-కి	0 0	89 0 0
వేరు నెనగనూనె గానుగ బా 1-కి	0 0	74
ఆకుదము బా 1-కి	9 0	96 0 0

4. చిల్ల రవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	8 0	86 0 0
కూరపసుపు ,,	0 0	45 0 0
మిరపకాయలు (గుంటూరు) బా 1-కి	9 0	105 0 0
ధనియాలు ,, బా 1-కి	28 0	35 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముఖం 13 రు.	40	45
బెల్లము బా 1-కి	24 0 0	40 0 0
అస్కాచక్కెర బస్తా 1-కి	24 40	24 8 0
చింతపండు బా 1-కి	24 8	35 0 0

5. ఇనుము

పట్టారకం బా 1-కి	29 80	30 0 0
చదరం	24 00	29 8 0
రవుండు	24 00	29 8 0

6. నూలు

నెం 20 బెన్ని సింహం యీటె	6 2 0	
నెం 6 ,, కటారి	8 6 0	
నెం 20 1/2 రెబ్బలేడి	5 5 0	
నెం 40 రాణి	7 6 0	
నెం 4 బెన్ని మసీదు	38 0 0	
44 నాండో	4 5 0	
నెం 20 1/2 బమ్మరు	4 0	
నెం 20 1/2 చేతిబిళ్ల	5 7 0	
నెం 20 1/2 తిరుచురు	5 6 0	
నెం 28	8 0	
నెం 30 చిన్న పెట్టె త్రిమరు	3 7 0	
కోలాపూర్ నెం 24	2 0	
,, నెం 12 1/2	4 6 0	
,, నెం 6 1/2	3 8 0	
,, నెం 22	5 14 0	
రెండుజింకలు నెం 2 1/2	5 5 0	

7. లోహములు

నెం 100 కులం 1-కి	47 12 0	50 0 0
బంగారు కులం 1-కి	21 8 0	21 8 8
సవరను 1-కి		14 9 8
ఇండి బా 1-కి	198 0 0	198 0 0
రాగి బా 1-కి	250 0 0	252 0 0

8. రంగులు

అతిపేలు స్వీట్లరలాండు అలిజరయిన్ సింహంమార్కు		
,, నీలిరంగు 1 రతి	0 1	
,, 14 రతులు	1 11 6	
,, 28 రతులు	1 1 9	
,, 55 రతులు	1 0	
,, 1 అందరు	1 1 0	
రంగులుపాట్లుస్కాల్ లెట్ అనగా (ట్యూరెడ్డు)	8 4 0	
కాంగో 8 డి	1 0	
దిరు 4	1 2	

మాత్ర కోశ వ్యాధులు - ఒక కొత్త చికిత్స

URESOL (యూరిసోల్)

అను జైషధమును వాడుటచే తప్పుక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 కాప్ సల్సు ఉపయోగించిన చాలును

అన్ని చుండుల పాపులండు, యితర దుకాణములందు విక్రయమునకు దొరుకును.

ప్రాప్తికై కావలసినవారు ఈ దిగువ విభాగమునకు వ్రాయవలెను.

వివాహమింటి కార్యాలయము

మువై దాడి

బహుశగరములో అరెస్టు

సరిహద్దు వార్తలు

పిషానకు, ఆగస్టు 31:—ఇంతవరకును అరెస్టు కాబడి యుండనట్టియు, అపరిచితయైనట్టియునగు దండోకరి నిన్నటిరాత్రి పిషానకునందలి సైనికకార్యాలయముపై తుపాకులను కాల్చెను. అదట కాపలాలోనున్న బ్రిటిషు సైనికులకు దెబ్బతినినది. ద్వారమునద్ద కాపలాలోనున్న సైనికులు తుపాకులను కాల్చగా వైదండు పలాయన మయ్యెను. నిశాకేషము కొంతము గా గడచిపోయినది.

నాయకులలో నొందోరులయొడ సమూహము

సిల్వా, ఆగస్టు 30:—మిత్రులను మొహమాండు జాతులకు కెత్తుటలకు యుత్తర మొహమాండు జాతులకును నడుమ జరుగుచున్న రాజకీయములు నాయకులలో నొందోరులయొడ ప్రబలుచున్న యనుమానుతచే భగ్గుమనునని భయముగా నున్నది. కాల్యాలములను, ఆర్థికబలమును పిషానకునందలి వైదొలి 29 వ తారీఖునాడు ఖజారీలోయను పరిశీలించివచ్చింది. బాగ్ మిదుగా విమానము తెనుగగా నచట మామూలరీతికి రెండువేల మంది జనముగల శుక్రవారపు సమావేశము జరుగుట కానన దొర్లెను. తీరాకడెదిన స్టూరేట్ ఒకావజాయి జిర్గాను కోహాట్ డిప్యూటీ కమిషనరు గాంచెను. వారివైఖరి సంతోషకరముగానే యుండెను. ఖుల్లిసితిగతులను గమనించి, సరిహద్దు కనిష్టీణిల సంఖ్య పెచ్చింపబడినది. ఖుల్లిలో, కర్లాచీ కుదుట, శత్రువులు మరల చురుకుగా నున్నారు. ఖోస్టులో తూర్పునను, యాశాస్యమునను సరిహద్దుజాతులవారు చాలవోట్లను గుమిగూడుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారిమరతుల నింతదశక పాటిందియుండెడిఖానీజేల్ చంకాసీలపై ఆకాశదళమువారు మరల చుట్టి నెక్కునున్నారు.

బహులో అరెస్టులు

బహుశగరమునకు వెలుపల మసీదునకు మామూలరీతిగా శుక్రవారపు సమావేశము జరిగినది. ఉపన్యాసకులలో మువ్వరు ఆక్షేపణీయులగు నుపన్యాసకులను గానించియుండిరి. వీరిలో నిరువురు అరెస్టుచేయబడిరి.

సైఫాల్ దండోకను మవాలలోనేయున్నది. కాని, వారియొద్దే పిషా స్వస్థముగా దెలిచునట్లులేదు. ఆకాశ దళమువారి పరిశీలనలన వీరు మందుకు నడిచిన చిహ్నములగ పడెను.

ఖర్లాచీ ప్రాంతములోను మన సరిహద్దులకు యీవైపు ననే అరెస్టుచూచులో 29 వ తేదీ రాత్రియంతయు నపుడపుడు శత్రువులు విడిసియున్న స్థలము నుండి తుపాకులు కాల్చబడినవి. ఖర్లాచీకి పశ్చిమమున మూడుమైళ్ల దూరమునగల ఛాపీట్ సైనిక ఫలమునద్ద శత్రువులందొకటి యగపడెను. సాయంత్రము 6-30 కు అయ్యిరి తూర్పు దిశగా వెళ్లుచుండెను. క్రెయ్ వార్ ప్రాంతమున నింతయు ప్రకాశముగా నున్నది. ఖోస్టువార లామ్క రింకను లక్క తిగ్గాకు నొక్కరిని ఏడుమయ్యల దూరమున దున్న ప్రాంతములో నున్నది. సత్తీర్ స్టాక్ మవాల దండు ముందుకు నడుచుచున్న లింకను గనుపడలేదు. (అ. ప్రె)

జమీందారీ రైతుపత్రిక

తిరుగా త్వరలో వెలువడగలదు

పైపత్రిక నెల్లూరులో తారదాప్రస్థులలో ముద్రింపబడుచుండినది. పదకు ప్రస్థులు ధరావత్తుకోరులచే తాత్కాలికముగా పత్రిక ఆగినది.

ఇదే సమయమున మామిట్రులు కొందరు పత్రిక మరచింపినదనియు తిరుగా వెలువడదనియు ప్రచారము చేయుచున్నట్లు నెనుచున్నాము.

పదకుపత్రిక తాత్కాలికముగా ఆగినదనియు త్వరలోనే వెలువడనున్నదనియు, అబద్ధప్రచారము చేయువారిమాటలు వివరదనియు మాపత్రికా పాఠకులకు విన్నవించుచున్నాము.

నెల్లూరు } నెల్లూరు మొక్కట్రామానాయుడు
28-8-30 } సంపాదకుడు.

డాక్టరు, సప్రూ:- అవను శాస్త్రీయమైన గాడ్లియను
కాదు. రామకృష్ణరెడ్డి తమ్ముని భార్యయు, మహారాజు
యొక్క మొదటి భార్యయు అక్కచెల్లెండు. స్థాపించిన
తొంటులో నీడలే గాడ్లియనుగా చరించెను. అస్థాపించిన
తొంటును వదలున్నది. అసలు వీలుకాదు మాన్వశేదు, ప్రభువాని
వదలున్నది. వానిని వీలుకామాను దాఖలు చేయుచున్నపుడు
వారిని లేదని చెప్పిరి. కాబట్టి నాకు నెక్కడనీ ఎవడెవడు
అధారము అనచున్నది. మద్రాసు అట్టయొక్క కూర్చుంటు
రామదేవరావుకు బదులు అతని గాడ్లియనే విషవహరమును జ

సంస్థాన ప్రజల మహాసభ

బెంగళూరులో (ఆగస్టు 31 వ తేదీన) సమావేశమగుట

అధ్యక్షుడు జి. ఆర్. అభయచంద్రగారి అధ్యక్షతన

పట్టణ సైమన్ సంఘముల సలహాలను తీవ్రముగా విమర్శించుట

బెంగళూరులో సమావేశమైన సంస్థాన ప్రజల మహాసభాధ్యక్షుడు జి. ఆర్. అభయచంద్రగారు పూర్వాపరముగా కారాచార్యులను, ఈ క్రింది యువశాస్త్రమును గావించెను. ఉపన్యాసపరిగ్రహము మాత్ర మిచ్చుట పొందుపరచబడినది.

దక్షిణదేశమునందలి రాజకీయవైఖ్యలలో వర్తమానము సర్వము విశ్వేశ్వరయ్యగారి యధ్యక్షత్వము క్రింది ప్రజల మహాసభ సభ గత సంవత్సరము సమావేశమైనప్పటినుండి యిప్పటివరకు చాల విషయములు జరిగినవి. సర్వ హక్కుల బట్టరుగారి నివేదికయు, సైమన్ సంఘ నివేదికయు యీ మధ్య వెలువడినవి. ఈ రెండు నివేదికలలోను భారత సంస్థానములను గూర్చి దీర్ఘముగా చర్చింపబడినది. సైమన్ సంస్థాన ప్రజల మహాసభకు అధ్యక్షత వహించుచు బట్టరుగారి నివేదికను సేను సమగ్రముగా విమర్శించియుంటిని. ఆ రెండు యములనే మేల సేను చెప్పవలయు లేదు.

బట్టరుగారి నివేదిక

బట్టరుగారి నివేదికను సంతృప్తిగా పుచ్చుకొని, కమిటీలో ప్రాతినిధ్యము వహించవలసినవారు లేకపోయిరి. బ్రిటిష్ ఇండియా ప్రజలను, సంస్థాన ప్రజలను తమ యభిప్రాయములను తెల్పుటకు సావకాశ మొసంగబడలేదు. విచారణ రహస్యముగా జరుపబడినది. సంఘమువారు సంస్థాన ప్రజల ప్రతినిధులయెడల అగౌరవము చూపిరి. విషయ సంఘమువారు భారత సంస్థాన ప్రజల సంఘమువారి విన్నపము ననుసరించి రెండు ముఖ్యమూత్రములను తమ నివేదికలో పొందుపరచుటకు చాల సంకల్పించెను. అందులో మొదటిది, సంస్థానములలోని ప్రజలు సంస్థానాధిపతి యెడల తిరుగుపాటు గావించునట్లు చేయుట బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారి విధియని నిర్ణయింపబడినది. ఈ విధి తమవై సుచుకొనబడవలసిన సంస్థానములలోని ప్రజల స్వాధీనమృత్యులను కోర్కెలను గౌరవించి, వారి కష్టములను తావునట్లు బ్రిటిష్ వారు సంస్థానాధిపతులను ప్రోత్సహించవలెను. ఇది క్రొత్తనూత్రముకాదు. తిట్టక ప్రభువు మొనూరు విభజనకు పూర్వము భారత కార్యదర్శికి వ్రాయుచు నిర్వచించిన నూత్రము యిప్పుడు బట్టరుగారి నివేదికలో పొందుపరచబడినది. రెండవనూత్రము, సంస్థానాధిపతిని తొలగించి, ప్రజల కోర్కెలను ననుసరించి యింకొకవిధమైన ప్రభుత్వమును స్థాపించ వ్రాయుములు జరిగినచో బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము వారు సంస్థానాధిపతియొక్క హక్కులను, గౌరవమును, కాపాడుటకు పూనుకొనవలెను. కాని సంస్థానాధిపతిని తొలగించునట్లు ప్రజలకోర్కెలను అంగీకరించువిధమును బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు నూచించుటవిధి. ఇది చాల పరపమైననూత్రము. కాని యిట్టి నూత్రమును నిర్వచించినందులకు విభావవంతులగు యువకులను సంస్థానాధిపతులు కోరగించుకొనుట చాల అశ్చర్యమును కలిగించుచున్నది. సంస్థానములోని ప్రభుత్వమును తీవ్రముగా ఆందోళనచే మార్పులు సంస్థానప్రజలు ప్రయత్నించినచో సంస్థానాధిపతి బ్రిటిష్ వారి సాయమును కోరవలెను. లేదా ప్రజలకోర్కెలను సమర్థించవలెను. సంస్థానాధిపతి తన్ను రక్షించుకొనవలెనని చూచుచో, అతడు మొసంగుటకు పూర్వము ప్రజల స్వాధీనమృత్యులను కోర్కెల కంగీకరింపవలెనని కోరుట సుమంజసుకాదు! ఈ నూత్రములను సంస్థానాధిపతికిని, అతని సంతతికిని లాభము. కాని సాధారణముగా సుపయోగించు 'పరంపరానుగతము ప్రభుత్వవిధానము' అను మాటయొక్క అర్థమేమో గ్రహించ కష్టముగనున్నది. బట్టరు అను గ్రంథకర్త చెప్పినట్లు సంస్థానమును యిష్టమువచ్చినట్లు దుష్ప్రభులనుమును లోనుగా చేయుటయే యీ మాట యొక్క అర్థమై న యెడల రాజు నరచేపునయే యిష్టమువచ్చినట్లు చేయుటకు సమర్థుడనియు మూఢముగా నమ్ముకొనబడినదిగాని మనము గించెను. మేము అప్పటికి స్పృహలేక కాఫీలను పైలుచేస్తామి. అందువలన ఆరాదు రానుచేసేవారైన యిది నిర్బంధకము కాబడునట్లు ప్రవర్తించుటకు అలభ్యమైనది. కాబట్టి గార్డీయను తన లాభమునకొర వనిచేయుటలేదని యుజ్జవై తే మొనరుకాదాదానికి బద్ధుడగువాడు కదా. (23 Cw. N. P. 118 at 122). గార్డీయను పైపుమెంటు గార్డీయను కాబట్టి మొనరు యొక్క ప్రేమస్థులకొర వీలువామలో ప్రాసీయన్లును తండ్రి యొక్కదగ్గరనే యిష్టపడియుండెనో అట్లుచే జరిపించుచుండెను.

(సత్యము)

చెప్పవలసియున్నది. దేశములో నొకకొననుండి మరొకకొన వరకు వ్యాపించిన ప్రభావభూత్యభావములను నిర్మూలించి తమ నిరంకుశవిధానమును ప్రతిష్ఠింపవలసియున్నది. 'అందరు సంస్థానాధిపతుల భావములను మీకు తెలుపుటకు గతమే యిచ్చుట యీ మాటలను చెప్పితిని. సర్ విలియమ్ బార్న్ గారు వర్ణించినట్లు వీరికి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు తమవ్యవహారములలో సంతృప్తియును జోక్యముకలుగజేసికొనుట యిష్టములేదు.

సైమన్ సంఘ నివేదిక

సైమన్ సంఘ నివేదికలో గూడ సంస్థానములనుగూర్చి చాలకలదు. గవర్న మెంటు ఆఫ్ ఇండియా ఆక్ట 84-వ సెక్షన్ ననుసరించి సంస్థానముల వ్యవహారములను విచారించవలసిన యవసరము ఈ సంఘమువారికి లేదు. కాని సైమన్ సంఘాధ్యక్షుడు సంస్థానములకును భావిభారత ప్రభుత్వమునకును యీ మధ్యందుండగల సంబంధములను ప్రాముఖ్యత గనుగొని బ్రిటిష్ ప్రభావమాత్యులను ఒకలేఖ వ్రాసెను. సంస్థానముల విషయముగూడ విచారించుటకు ఆలేఖ సలపు కోరెను. బ్రిటిష్ ప్రభావమాత్యుడు అంగీకరించెను. రెండు సంవత్సరములు విచారణ జరిగిన మీదట, సంఘమువారి విచారణ పూర్తియగు సమయమునకు ఈవిషయమును సంఘమువారు గుర్తించుట చాల అశ్చర్యకరముగానున్నది. అప్పటికి సభ్యులువారు సంస్థానప్రజల యభిప్రాయమును విచారించిరాజి లేదు. ఇది రాజ్యాంగవిధానమునకు వ్యతిరేకము. ఏలనగా రాజ్యాంగవిధానము నతిక్రమించుటకు ప్రభావమాత్యులను అధికార మొక్కడిది? సైమన్ గారికి అధికార మొక్కడిది? రాజ్యాంగమునకు వ్యతిరేకమైనను వీర సరియగువిచారణ జరుపవలెను. బట్టరుగారి నివేదికలోని పాప్టి నివేదికమీద వారు ఆధారపడిరి. బట్టరు నివేదిక రహస్య విచారణవై సాధారణమైనది. అదియు ఒకపక్షమువారి సాక్ష్యముమీదనే ఆధారపడినది. ఇట్టివిచారణవై సాధారణమైన సైమన్ సంఘ నివేదిక పక్షపాతభూయిష్టము. అభివృద్ధినికోరకము ప్రజలకు అంగీకారము. బట్టరుగారి సలహాలు మన కంత అవంగీకారములే సైమన్ సంఘమువారి సలహాలుగూడ అట్లే మనకు అంగీకారములు. నివేదికలోనున్న ఒక్క వాక్యమును మాత్రము విప్పి దానిని ఖండించవలసియున్నది. ఆ వాక్య మిట్లున్నది. "భారత సంస్థానములకును భావిబ్రిటిష్ ఇండియా రాజ్యాంగ నిర్వాహమునకును ఉండగల సంబంధములను నిర్ణయించుట మేము విచారించవలసిన విషయములలో నొక్కటైయున్నది". ఇది సరియైనదికాదు. 84 వ సెక్షన్ ప్రకారము ఈవిషయమును సంఘమువారు విచారించ వలెనని సగౌరవముగా మనవిచేయుచున్నాను. నివేదికలోని యీ వాక్యమునకు ప్రమాణ మేదియు చూపబడలేదు. భారతదేశములో అధిక సంఖ్యకులచే సైమన్ నివేదిక విచారించబడుచున్నది గనుకను, మన క్రేయమునకు విరుద్ధముగా వర్తించుచున్నది గనుకను యితచేపు ఈ విషయమునుగూర్చి చెప్పితిని.

రాజాగారిలో స్వకీయసంబంధములు

భారత సంస్థానాధిపతులయొక్క సంబంధములు కేవలము రాజాగారిలోనేగాని బ్రిటిష్ ఇండియా ప్రభుత్వమువారిలో కావని నివేదికలో వ్రాసిన వాటలకు నివేదికానిర్వాతలు కారణము లేమియు తెలుపలేదు. రాజాగారికిని, సంస్థానాధిపతులకును స్వకీయసంబంధములు కలవనమాటను నిరంకుశ పరిపాలనావిధానము యిట్టివల కల్పించిరి. తమ స్వప్రయోజనమునకు గాను అంగ నిరంకుశాధికారులు దీనిని సమర్థించుచున్నారు.

ఈ వాక్యములో రాజాగారు ఆను వదమునకు వీరు అర్థము చేపురు. భావిభారత ప్రభుత్వమునకు సర్వాధికారము లేకుండ చేయుటకు యిట్లు కల్పించబడినది. మరియు రాజవర్గిని నిధి మొదలు, రాష్ట్రీయ ప్రభువుల చేతను, కలెక్టరులు మున్నగు వారిచేతను పూర్వమునుండి అనుభవించుచున్న సౌకర్యములు పోకుండ చూచుటకు యిట్లు చెప్పబడుచున్నది. తమనిరంకుశవిధానమునందు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు జోక్యము కలుగజేసికొనరాదని చెప్పుకొందరు. సంస్థానాధిపతులు యీమాటకు సమ్మతిని చెల్పుచున్నారు.

ఆంతరంగిక విషయములలో జోక్యము

సంస్థానముల ఆంతరంగిక వ్యవహారములలో జోక్యము కలిగించుకొనుట బ్రిటిష్ సర్వాధికారుల విధియని చెప్పబడుచున్నది. బ్రిటిష్ ప్రభువులు తమ నిరంకుశవిధానములో జోక్యము కలుగజేసికొన నిష్టము లేనివారు కొందరు ఈ వై విధానమును ఖండించుచున్నారు. భాగ్యగా పరిపాలింపబడు రాష్ట్రములో సర్వాధికారులు ఆనకు

సరముగా జోక్యము కలుగజేసికొందురు భయమేలేదు. సర్వాధికారము యొక్క విధులలో సంస్థానముల ఆంతరంగిక విషయములందు జోక్యము కలుగజేసికొనుట యొకటి. రాజ్యాంగకాళివారు యీ విధిని యిప్పటికి 100 సంవత్సరముల నుండి నిర్వర్తించుచుండిరి. సంస్థానముల కరిపాలనాకాళి రాజప్రతినిధి చేతులలో నుండినను, రాయభారవర్గమునందలి ఉద్యోగియులు రాజప్రతినిధికి లోబడియున్నను బ్రిటిష్ సర్వాధికారులు చలాయించుచున్న అధికారములో, అనగా జోక్యము కలిగించుకొను అధికారములో మాచ్చేదియు నుండునని తలచుటకు కారణము లేమియులేదు. కావున కార్యనిర్వాహక వర్గములో గూడిన గవర్నరు జేనరలు నుండి ఒక్కవ్యక్తికి అధికారమును మార్చుటకు వీరు యెందులకు కోరవలెనో బోధపడుటలేదు. సైమన్ నివేదిక ననుసరించినచో రాజప్రతినిధి బాధ్యతారహితమగును సైమన్ సర్వాధికారిగాను నుండును. ఇట్లున్నను సంస్థానాధిపతులు ఈమాట సేల కోరవలెనో తెలియుటలేదు.

ఇతరసూచనలు

గవర్న మెంటు ఆఫ్ ఇండియా ఆక్ట 84-వ సెక్షన్ ను మార్చవలెనను సలహా వలన సంస్థానములను బ్రిటిష్ ఇండియాను రెండు భాగములుగా విభజించుట స్వాధీనమృత్యును. 84 సెక్షన్ ను మార్చుచేసినచో ఇండియా ఆక్ట 84-వ సెక్షన్ ను 1, 2 క్లాసులను గూడ మార్చుట యవసరము. భారతసంస్థానములు రాజప్రతినిధికింద నుండవలసినచో నతడు భారత కార్యదర్శి ఉత్తరువులకు బాధ్యుడై యుండవలెనా, లేదా యువ విషయము తెలుపబడలేదు. నివేదికలో నీ క్రింది వాక్యమున్నది.

"ఇప్పుడు గూడ భారత ప్రభుత్వముయొక్క విదేశాంగ రాజకీయ కాళి రాజప్రతినిధికిందనే యున్నది."

ఇది సత్యముకాదు. రాజప్రతినిధియు మాటనే రాజ్యాంగవిధాన మొప్పుకొనుట లేదు. రాజప్రతినిధి అధికారమును వహించుటలేదు. గవర్నరు జనరలే యీ యధికారమును చలాయించుచున్నారు. కార్యనిర్వాహక సంఘమువారి సలహాతో వర్తించు గవర్నరు జనరలునుండి ఒక్క వ్యక్తికి అధికారము మార్చుట మంచిదికాదు. ఒక్క-ని అధికారముకంటె సంఘము అధికారము మేలుగదా! సంఘమువారికి యిష్టము లేకుండ కేవల పని జరిగినచో వారు గగ్గోలు పైటెదరు. సైమన్ సంఘమువారు చేయు సలహా ప్రకారము ఒక్క కేవల నను గవర్నరు జనరలు గాని కార్యసంఘము యెదుటికి పానవాళిమలేదు. ఇది అభివృద్ధినికోరకముగ విధానము. మనకు యెప్పటికిని అంగీకారము కానేరదు.

సర్వాధికారముయొక్క మార్పు

నివేదికలో ప్రతిపాదించబడిన రీతి మాత్రము బ్రిటిష్ భారతదేశములో అధినేత రాజ్యాంగాభివృద్ధికి ప్రజల ప్రతిబంధకము. ఇకమిందు భారత ప్రభుత్వాధికారము రాజప్రతినిధికి మార్చవలెనని కోరుచున్నది. దీనివలన భావిభారత రాజ్యాంగ విధానమునకు న్యూనత వాటిల్లును. కేంద్ర భారత ప్రభుత్వమునకు ఈ అధికారము లేకపోవుటవలన సంస్థాన ప్రజలకు మాత్రమే గాక భారత ప్రభుత్వమునకు గూడ నష్టము. భారతదేశములో స్వరాజ్యరాజ్యాంగాభివృద్ధి కిది ప్రజల ప్రతిబంధకము. ఇందువలన రెండు సర్వాధికారములకు ప్రభుత్వములకు ప్రతిస్పర్ధ కలిగి, ద్వంద్వవిధానముయొక్క అనర్థకము లన్నియు పునః ప్రతిష్ఠితము లగును.

రాజప్రతినిధి సంస్థానాధిపతుల సంఘముయొక్క అధ్యక్షుడైనను, అతడు రాజ్యాంగవిధానమువలన నొప్పకొనబడిన వారు కాకపోవుటవలనను, 1928 సంవత్సరములో సంస్థానాధిపతులసభ తేరచు సందర్భమున రాజప్రతినిధిని 'గౌరవనీయులగు రాజప్రతినిధి గవర్నరు జనరలు' అని సార్వభౌముడు ప్రబోధించుటచేతను, సయిమన్ కమిషనువారి నివేదికలో రాజప్రతినిధి సార్వభౌముని స్థానే యున్నవాడేగాని, ఇండియా ప్రభుత్వమునకు విలీకకాడను వాక్యము అవసరము. రాజాగారిలో స్వకీయములను సంబంధములు కలవను మాత్రమే విధ్యావాదమును బలపరుచుకొనుటకు యిట్లు వ్రాయబడుచున్నది.

భారతదేశమున కంతటికిని ఒక సంఘము

ఈవిషయమై చేయబడిన నూచనలు బ్రిటిష్ ఇండియా కన్నటికిని అంగీకారము కావు. సైమన్ సలహాలో చాల భాగము రహస్యముగా విచారించి ఎక్కుపాస్ట్రీ నివేదికను సమర్థించి బట్టరుగారి వారినండి గౌరవించినది. అఖిలభారతదేశమునకు సంఘము కావలెనను నూచన విషయమై ఒక్కటి చెప్పవలసియున్నది. బ్రిటిష్ ఇండియా ప్రభుత్వమువారిచే ననుసరింపబడు పద్ధతులు భారత సంస్థానప్రజలకు నష్టదాయకముగా పరిణమించుచున్నవి; కావున సంఘములో సంస్థానప్రజల ప్రతినిధులు ఉండుట అవసరము. కాని సంస్థానముయొక్క నిరంకుశాధికారి సంస్థానముయొక్క ప్రతినిధి సైమన్ నివేదికని నివేదిక నూచించుచున్నది. ఇట్లు జరిగినచో సమాఖ్య సభలో సెన్సరరు

దురు? బ్రిటిష్ ఇండియా ప్రతినిధులు నిరంకుశ సంస్థానాధిపతుల ప్రతినిధులను ఉంచుదు. సమాఖ్యపద్ధతిని భారత దేశములో నెలకొల్పవలెనని సంఘమువారు చెప్పుచు సాగరిక దేశములలో ఆచరణయందున్న సమాఖ్యలకు పృథివీకముగా సంచరించుచున్నార. సమాఖ్యలో ప్రతి ప్రదేశమునందు నివశించు ప్రజలు ప్రతినిధులు పట్టి నుండవలెనని ప్రధానమూలమునకు సంఘమునకు విమోచన కల్పించుచున్నాడు. కావున ఈనూతన బ్రిటిష్ ఇండియా ప్రజలకును సంస్థానప్రజలకును అంగీకారము కావాలి.

సేన

సంస్థానాధిపతులకు నెలకొనినదియు, తమ రాష్ట్రములలోనుండియు భయములేకుండ రక్షించు విధి యంతరకు బ్రిటిష్ రాజువలన గాక రాజుగారి ఏజెంట్లవలన నిర్వహింపబడుచున్నది. రాజుగారి ఏజెంట్లు తూర్పు ఇండియా సంఘమువారును, భారత ప్రభుత్వమునై యున్నారు. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము ఈ విధి నెన్నడును నిర్వహించలేదు. విశిషి నిర్వహించు వారికి ఆటంకములు కల్పించలేదు. భారత ప్రభుత్వమువారికిని సంస్థానములకును తృప్తికరమగు విధమున ఈ విధి నిర్వహించబడుచుండెను. భారత సేన బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారి ఏజెంట్ల సహాయమున యుండవలెనని చెప్పుటకు సంస్థానముల కేకారణములు లేవు. భావి భారత ప్రభుత్వమునకు సేనలో బడి యుండవలెనని చెప్పుటకు ఈ ఆశ్చర్యకరమగు వాదము చెప్పుచున్నారని తోచుచున్నది. భావి భారత అధినివేశ ప్రభుత్వము నిజమయిన స్వపరిపాలనాభారము వహింపజాలనిదిగా చేయుటయే ఈ వాదముయొక్క ఉద్దేశ్యము.

ఈ ఉద్దేశ్యమున కొనసాగించుటకు సంస్థానాధిపతులు కారణములుగా చేయబడుట చాల అవమానకరము. సంస్థానాధిపతుల న్యాయవాదియగు సర్ వెస్లీ స్ట్రాట్ గారిచే నీ వాదము మే 1928 తారీఖున ప్రతిపాదించబడినది.

కావున సేనను కూర్చి నైపున్య సంఘ నివేదికయొక్క సలహాలు పోషింపబడుచును. ఉపద్రవకారణములను నై యున్నవగుట స్పష్టము. ఈ సలహాలచేయు పోలీసుగూర్చి నిగ్రహపాతముగా భావించుట శక్యముకాదు. సేనమీద అధికారములేకుండ అధినివేశ ప్రభుత్వ మేదియు ప్రభుత్వము చేయజాలదు. భావి భారత అధినివేశ స్వాతంత్ర్య ప్రభుత్వమునకు సేనలో బడియుండక పోయినచో సంస్థానాధిపతులను గౌరవనీయులగు స్థానము వహింపజాలరు.

సేననుకూర్చిన సలహాలకు సంస్థానాధిపతులు తమ యసమ్మతిని చెల్లవలసినది. కాని వారే ఈ సలహాలకు కారణమై బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారికి సలహా సంఘములలో సభ్యులుగా నుండుట మున్నగువిధముల సహాయముచేయుట కొప్పుకొనిరి. ఇది దేశభక్తిని ప్రకటించు మార్గమాయని సేన అడుగుచున్నాను.

బ్రిటిష్ ఇండియాకు ఫలితము

దీనివలన బ్రిటిష్ ఇండియాకు చాల హానికలగునని నా మనస్సుకు తోచుచున్నది.

భారతదేశములోని సంస్థానములను బ్రిటిష్ ఇండియా యు రెండు ప్రత్యేక భాగములుగా విభజింపబడును. రెండిటికిని ఖద్దరు సర్వాధికారులుండరు. ఈ భేదభావము పెంపొందుటకు న్యాయశాస్త్రములోను, రాజ్యాంగ విధానములోను యేర్పాటులు చేయవలెనని నూచింపబడుచున్నది. భారత ప్రభుత్వమునకు సంస్థానములమీద అధికారము లేకుండ జేయుటచే ప్రభుత్వము యొక్క పరిపాలనా శక్తి తగ్గి పోవుట యే గాక ఆచరణలో ప్రభుత్వమునకు న్యూనత వాటిల్లును. రాజ్యాంగము ననుసరించి భావిభారత ప్రభుత్వముతో సంబంధములేని రాజప్రతినిధి క్రింద సంస్థానముల నుంచుటచేతను, బ్రిటిష్ సేనను రాజప్రతినిధిని అధిపతిగా చేయుటవలనను, 600 మంది సంస్థానాధిపతులు తమతమ నిరంకుశపరిపాలనమును సాగించుటకు అనవరతము ప్రయత్నించుటవలనను సంస్థానములోని అల్పగుణవల భారతదేశమునకు నిరంతరము కష్టము కలుగజేయుననిగా నుండును. భావిభారత ప్రభుత్వమువారి ప్రక్కలో నిది బలము లగును. సర్వసాధికారియగు రాజప్రతినిధి క్రింద భారతదేశమునకు ఆరిక అస్వంత్రతను బలవంతముగా చేపట్టుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. సేనపై అధికారము లేనిది యిప్పటికి భారతదేశము అధినివేశ ప్రతిపత్తి బడయజాలదు. నిరంకుశాధికారుల పరిపాలనము క్రింద శాంతి సాఖ్యములను చేపట్టుట యొక్కటే భారతప్రభుత్వముయొక్క కర్తవ్యముగా నుండును. సేననుకూర్చిన సలహాలవలన పూర్వపు సహనీయిరపద్ధతి మరల పునఃస్థాపింపబడి, భారతప్రభుత్వముయొక్కయు, ప్రజలయొక్కయు నైతికవిశాసమునకు కారణభూతముగా నుండును. నైపున్య సంఘమువారి సలహాలవలన యిప్పటిలో సమాఖ్యప్రభుత్వ మేర్పడుటకు వీలేమియు కలుగకున్నది. సమాఖ్యప్రభుత్వము నేర్పరుచుటకు ప్రతిబంధకముల వన్నిటిని నివేదిక ప్రచురముగా ప్రకటించినది.

సంస్థానప్రజలపట్టి గమనింపబడుతుండుట

7 కోట్ల సంస్థానప్రజలు రాజకీయ పౌరసత్వపు హక్కులకు ప్రయత్నించుచున్నారని నీవేదికానిర్మాతలు గమనింపనేలేదు. బట్టు కమిటీవారు సంస్థానప్రజల ఆంధోళనయొక్క తీవ్రతను గమనించిరి. నైపున్య కమిషనువారు ఆసలే గమనింపలేదు. సంస్థానాధిపతులు బాగుగా పరిపాలన చేయదగుదురని నూచనకూడ నైపున్య సంఘమువారు చేయలేరె. సంస్థానములలోని నిరంకుశవిధానమునకు తోడు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము ఈ సంస్థానాధిపతుల పూర్తిగా లోబడినవారినిగా చేయుటయే వారి ముఖ్యోద్దేశ్యమై యున్నది.

సంస్థానాధిపతులు బాగుగా పరిపాలన చేయవలెననిగాని, బ్రిటిష్ ఇండియాలోని ప్రభుత్వవిధాన మైనను సంస్థానములలో నుండవలెననిగాని వారు నూచన చేయలేదు. రాజుగారికిని సంస్థానములకును సంబంధములు ప్రత్యక్షము లను వాదమును నైపున్య సంఘమువారు రంగీకరించిరి. నైపున్య సంఘముయొక్క సలహాలవలన సంస్థానములు ఇప్పటికంటే బ్రిటిష్ వారికి హెచ్చుగా లోబడియుండవలసి వచ్చును.

కర్తవ్యము

ప్రస్తుతనిరంకుశ ప్రభుత్వమునందే భావిభారత ప్రభుత్వమునకు అధికారము మారు సమయమున సంస్థానాధిపతులతో జడబడికలు, సంధులు మున్నగునవి పూర్వమువలె గౌరవించబడునను మరకు ఉండవలెను. సంస్థానాధిపతులు తమతమ సంస్థానములలో బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము నేర్పరుచుచో బ్రిటిష్ సర్వాధికారులు సంస్థానముల అంతరంగిక వ్యవహారములలో జోక్యముకలిగించుకొనవలసినయూచక్యకతయే యుండదు. బ్రిటిష్ ఇండియాలో నేర్పరుపబడిన ప్రభుత్వమునంటి ప్రభుత్వము సంస్థానములలోగూడ నేర్పరుపబడుచో జోక్యముండవలసి ఆచరణ మేర్పడవలెను. ఈ ఆచరణము భావిభారత ప్రభుత్వము వారిచే విధిగా నంగీకరింపబడవలెను. అట్లయినచో సంస్థానముల స్వాతంత్ర్యము సిద్ధమను నిశ్చయమును నై యుండును. అప్పుడు సమాఖ్యప్రభుత్వ మేర్పడుటకు వీలుండును. బ్రిటిష్ ఇండియా ప్రజలవలె సంస్థానప్రజలను రాజకీయ పౌరసత్వపు హక్కుల నివ్వబడినచో అందరికిని కాపలసిన స్వయంపరిపాలన పరిష్కరించు సమాఖ్య సభలో ప్రాతినిధ్యము సంపాదించుట ములభసాధ్యమగును. అట్టి సమాఖ్య ప్రభుత్వము యితరదేశములలో వాడుకలోనున్న సమాఖ్యలతో తుల్యమగుచుండును. సంస్థానములు బ్రిటిష్ ఇండియా సమాఖ్యలో సానమొసంగబడుచో, భావిభారత ప్రభుత్వమునకు ఆంగ్లేయులు నిజమయిన అధికారము నివ్వదలచుచో భారత దేశమునకు స్వయంపరిపాలనాధికార మొసంగబడవలెను. సంస్థానాధిపతులు సంస్థానములకును బ్రిటిష్ ఇండియాకును భేదముచేయకుంజి విన్నందులో అల్పదువలె వ్యక్తియములగు లాభములకు ప్రయత్నించుచో దేశద్రోహులని ప్రఖ్యాతిబడవలెను. కోట్లకొలది భారత ప్రజలు సంస్థానాధిపతులయొద్ద నెంతమాత్రమును సానుభూతి చూపరు. కావున ఒక కేంద్రప్రభుత్వముక్రింద భారతీయసమాఖ్య ప్రభుత్వములో చేరుట సంస్థానాధిపతులకు లాభమేకాని నష్టమేమియు లేదు.

సంస్థానప్రజల కోర్కెలు

బ్రిటిష్ ఇండియానుండి సంస్థానములు తొలగింపబడుటకు సంస్థానప్రజలు వ్యతిరేకులు. భారతసంస్థానములకును బ్రిటిష్ ఇండియాకును అధికార కార్యనిర్వాహకసభ్యుల సలహాను బాండు గవర్నరు జనరలును, భావిభారత ప్రభుత్వమును మాత్రమేయే యుండవలెననిగాని రాజప్రతినిధియే యుండరాదని వాదించుచున్నాడు. రాజప్రతినిధికి అధికారము మారుచో యిప్పటికంటే సంస్థానములపై నిర్వంకుశాధికారము హెచ్చునని సంస్థానప్రజలు తలచుచున్నారు. సర్వాధికారములో మార్పేమియు నుండరాదనియు, ఈ సర్వాధికారము రెండు విధములుగా విభజింపబడరాదనియు వారు తలచుచున్నారు. సంస్థానముల సంబంధములు భావిభారతప్రభుత్వముతో నైనచో, ఈ భారత అధినివేశ ప్రభుత్వమునకు సంస్థానములపై సర్వాధికార మొసంగుచో, ఈ రెంటికిని గల సన్నిహిత సంబంధముల వలనను నైతిక ప్రబోధమువలనను సంస్థానములలోని రాజ్యాంగవిధానము బ్రిటిష్ ఇండియా నంటియే యుండునని వారు తలచుచున్నారు. సర్వాధికారము రెండుతావులయందుంచబడినచో ఆచరణలో ననేక కష్టములు కలుగునని వారు తలచుచున్నారు. భారతసమాఖ్యప్రభుత్వముతో సంస్థాన ప్రజలు ప్రాతినిధ్యము వహించుటకు హక్కుగలిగియుండవలెననిగాని నిరంకుశులగు సంస్థానాధిపతులచే నియంపింపబడినవారగా నుండరాదని వారు తలచుచున్నారు. భారత సంస్థానములు 1917 సంవత్సరపు ప్రకటనను అంగీకరించవలెననియు, యిట్లు చేయుటవలన మాత్రమే సంస్థానములకును బ్రిటిష్ ఇండియాకును రాజకీయ అర్థిక కష్టము కలుగునని వారు తలచుచున్నారు. భారతసంస్థానములు అల్పగుణవలె కష్టములు గలుగజేయుట చాల అన్యకరమని వారుతలచుచున్నారు. ఈ నైపున్యములను బట్టి చూచినచో

నైపున్య సంఘ నివేదికలోని సలహాలు భారతసంస్థాన ప్రజల కోర్కెల కెంతవిధముగా తెలియుగలదు.

రాండులేబిల్ నమావేశము

ఈసభలో సంస్థానప్రతినిధులను బ్రిటిష్ ఇండియా ప్రతినిధులు ను మాత్రమే యుండుదురు. 7 కోట్ల సంస్థానప్రజలకు ప్రాతినిధ్యములేదు. సంస్థానప్రజలు తమకు ప్రాతినిధ్యము కావలెనని యొంతకొరసను వారికోరిక అంగీకరింప బడలేదు. సభలో రెండు ముఖ్యవిషయములు చర్చించబడును. (1) సర్వాధికారమును రెండుగా విభజించుట, (2) భావిభారత ప్రభుత్వమునకు సంస్థానములపై అధికారములేకుండ చేయుట. ఈ రెండు విషయములు సంస్థాన ప్రజల కెంత నష్టదాయకమో తమకు మనవిచేసియుంటిని.

బెంగులూరు సభ

రాండు లేబిల్ నమావేశములో చర్చించబడు విషయములనుగూర్చి అభిప్రాయములను కనుగొనుటకు మైసూరు సంస్థానమునకు మంత్రియగు మీర్జా ఇస్మాయీల్ గారు బెంగులూరులో సభ గావించిరి. నైపున్య సంఘములోని సలహాల సంస్థాన ప్రజల కెంత హానికరములైన వివరించిరి. భావి భారత ప్రభుత్వమునకు సంస్థానములపై అధికారములేకుండ చేయుట చాల ముఖ్యవిషయము. ఆ సభలో ఈ విషయమై చర్చించబడినచో లేబిల్ తెలియదు. భావిభారత అధినివేశ ప్రభుత్వము యొక్క బలము, వికమత్వము, సత్వము ఈ విషయముపై ఆభారపడియుండును. సంస్థానములలో నేర్పరుపబడిన ప్రభుత్వము మండ్రినచో బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారి జోక్యముండవలసి యు సరియైన ప్రభుత్వములేనిచో జోక్యము కలుగజేసికొనవలసివచ్చుననియు మీ దివానుగారు చెప్పిన ఒక మాట నా దృష్టి నాకర్పించినది. ఇది చాల ముఖ్య విషయము. ఈవిషయము నందు మైసూరు ప్రభుత్వమువారు మనకోర్కెలను సభలో సంగీకరింతురని తలచును. మైసూరు ప్రతినిధులవైఖరి బ్రిటిష్ ఇండియాకును సంస్థానాధిపతులకును లాభదాయకముగా నుండగలదని యాశించుచున్నాము.

భావిభారత స్వాతంత్ర్యము

సంస్థాన వ్యవహారములను బ్రిటిష్ ఇండియా వ్యవహారములు ను పరిష్కరించు సమాఖ్య రాజ్యాంగ విధానము నేర్పరుచుట ఆచరణ యోగ్యమును, ములభసాధ్యమును నై యున్నది. కాని బ్రిటిష్ ఇండియా యాలో సంస్థానములు రాజకీయముగా వికలమునొందుట మహా కష్టమగు విషయము.

భావి భారత అధినివేశ ప్రభుత్వముసంస్థానములపై సర్వాధికారము వహించును. కాని సంస్థానములు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును ప్రవేశపెట్టుటవలన నీ సర్వాధికారము నామమాత్రముగ నుండగలదు. సంస్థానాధిపతులచే బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము నంగీకరింపజేయుటయే కష్టమగు విషయము. సంస్థానప్రజలలో ఆంధోళనము ప్రబలుట చేతను, వెలుపలి నుండి బలవంతము కలుగుట చేతను మాత్రమే యిది సాధ్యమగును. నెలుపలినుండి యనగా సర్వాధికారముగల వారి నుండేమిని యర్థము.

అనహాయోద్యమము

భారత సంస్థానములపై యావరించిన వర్షాకాలపుకారు ముప్పుల నీలమును బాపుటకు అనహాయోద్యమము రజతలేఖవలె నలరారుచున్నది. నిరంకుశ విధానముకు తొలగించుటకు ఈ ఉద్యమము ప్రయత్నమునకు కేక్రిగలదని బ్రిటిష్ ఇండియాలో బాగుగా స్పష్టపడినది. దేశము నొక వైపుననుండి మరొక యొక వైపునకు కంపించజేసి, నిరంకుశాధికారవర్గమును అల్లల నాడించి, ప్రతివ్యనుగూర్చి ప్రస్తుతకాలమున ప్రబలియున్న భయములను విచ్చిన్నముగా వింపిన సహాయనిరాకరణమును సంస్థాన ప్రజలకు మహా దృఢ సంస్థానాధిపతులకును గూడ నీతి గరపదని యున్నది. ఈ ఉద్యమముయొక్క తత్వమును భారత సంస్థానాధిపతులు గ్రహించ సమయ ముపన్నమైనది. ఈ మహోద్యమముయొక్క నైతిక కీర్తియు, మహాఫలితములను వారు విచారించవలసినది ఎచ్చటనో ఒకరు తప్ప సంస్థానప్రజలను నిర్బంధించు నైతికబలము సంస్థానాధిపతులకు లేదు. సహాయ నిరాకరణము, కాననోల్లంఘనము ప్రారంభించు ప్రతి సమయమునను సర్వాధికారులు సంస్థానాధిపతులకు తోడ్పడుటగూడ అసంభవము. కావున నిజపరిస్థితులను విచారించి, తండ్రి మమారులను ఆరయులేని సంస్థానాధిపతి తన ప్రజల కరయుట యొక్కటే విశేష మార్గము.

* * * *

బాలాంత్రపు వేణకటరావు, గ్రంథకర్త, పితాపురము.

డక్కలో పోలీసు సూపరింటెండెంటు ఎరికు హద్దనుగారి స్థితి

క్రమముగా ఆరోగ్యము కలుగుచుండుట డక్క, సెప్టెంబరు 1:—నిన్న రాత్రి హద్దనుగారి బాగుగా నిద్రపట్టెను. ఆందువలన సంపూర్ణ శుభ విశ్వాసం కలిగినది. చేతనాడి సరగా కొట్టుకొనుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

డక్కలో విద్యార్థుల భోజనశాలలను సోదాచేయుట

41 మంది విద్యార్థులకు చెబ్బలు తగులుట డక్క, సెప్టెంబరు 1:—డక్కలో పోలీసువారు విద్యార్థుల భోజనశాలలలోనికిపోయి సోదాచేసిరి. ఆనందమున 41 మంది విద్యార్థులకు చెబ్బలు తగిలినందున వారిని బిటు వైద్యశాలకు గొనిపోయిరి. పోలీసువారు భోజనశాలలలోనికి వెళ్లగానే విద్యార్థులందరూ ఒక్కసారిగా పెడలిపోవుటలో కలిగిన త్రొక్కిడివలననే వీరి కండరికిన చెబ్బలు తగిలెనని ఉద్యోగులు ప్రకటించిరి. (ఆ. ప్రె.)

లోమనుగారి అంత్యక్రియలు

నిన్న సాయంకాలము డక్కలో జరుగుట డక్క, సెప్టెంబరు 1:—తెంగాలు వెసిడెన్సీ పోలీసుయిన స్పెక్టరు జనరలుగానుండిన ఫ్రాన్సిస్ జోసెఫ్ లోమనుగారి అంత్యక్రియల నిన్న డక్కలో యూరోపియను సెమిట్రీలో జరిగెను. చాలమంది పాశ్చాత్యులు భారతీయులు ఉద్యోగులు మున్నగువారు వచ్చిరి. ఈస్టిని ఫ్రాంజియరు లైసెన్సు నేనగూడ వచ్చెను. లోమనుగారి గౌరవార్థము నిన్న డక్కలో పాఠశాలలు కళాశాలలు కోట్లు మున్నగునన్నియును మూసివేయబడెను. (ఆ. ప్రె.)

వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు సంతాపమును వెల్లడించుట

నిన్న సాయంకాలము చేయబడిన తీర్మానము కలకత్తా, సెప్టెంబరు 1:—నిన్న సాయంకాలము ప్రభుత్వసంఘసభ జరిగినది. లోమనుగారి భార్యకు రాష్ట్రీయ పోలీసుకాళువారిని దొరతనమువారు సానుభూతిని తెలిపిరి. లోమనుగారు యీ అధికారమును వహించిన స్వల్పకాలములోనే అధికముగ సామర్థ్యమును వెల్లడించిరి. అతిసమర్థుడగు నిట్టి అధికారి ఆకాలమరణమునకు పాల్పడినందులకు వంగరాష్ట్రీయ వారు సంతాపమున మునిగియున్నారు అను తీర్మాన ముమోదింపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

లోమనుగారిసేవ

అడవిలో చాల శ్రద్ధబూనుట కలకత్తా, ఆగస్టు 31:—లోమనుగారు 1908 లో బొంబాయి పోలీసుకాళులో చేరిరి. 1906 లో బెంగాలుకు వచ్చిరి. 1911 వరకును నూపరింటెండెంటుగా తూర్పు బంగాళమున పనిచేసిరి. 1912 లో కలకత్తాకు సి. ఐ. డి. డిప్యూటీ కమిషనరుగా వచ్చిరి. 1916 లో మరల పోలీసు కాళులోనికి వెళ్లిరి. 1926 లో డిప్యూటీ యునైటెడ్ జనరలు పని ఆర్జింగుగా యుక్తబడెను 1930 ఏప్రిల్ లో భాయము చేయబడెను. హక్కి, ఫుటుబాలు రగ్బీ, రగ్గుల సోక్కరు, టెన్నిసు, ఖోలో మున్నగు ఆటలలోను వేటలలోను లోమనుగారికి చాల ప్రజ్ఞ గలదు. వీరు చాల స్పృహ గల క్లబ్బుల సేర్పరచిరి. కలకత్తా ఫుటుబాలు క్లబ్బుకు రెండేండ్లనుండి చనిపోవువరకును ప్రెసిడెంటుగా నుండిరి. లోమనుగారి కొక తమారుడు కలకు, వయసు 18 యేండ్లు. ఇతడు యిప్పుడు క్లిప్టన్ కళాశాలలో చదువుచున్నాడు. (ఆ. వి.)

కలకత్తా మహమ్మదీయ విద్యార్థుల సానుభూతి

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 1:—నిన్న సాయంకాలము ఫజలుహుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగిన సభలో మహమ్మదీయ విద్యార్థులు దొర్లనగ్గును తీవ్రముగా నిరసించిరి. లోమనుగారి మరణమునకు సంతాపమును సానుభూతిని వెల్లడించిరి. “మహమ్మదీయవిద్యార్థులు సత్కారమున పొల్లినవండు వారి తల్లిదండ్రులు నిరోధించుట ముఖ్యతము. హత్యలు మున్నగు దొర్లనగ్గుల వడదినేయుటలో యెప్పువారును దొరతనమునకు తోడ్పడవలెను” అని హుకుమారు నుడిపిరి. (ఆ. ప్రె.)

విద్యమత్స్యముతో గూడిన సహోదరుము న కాలములో సరియైనది

పనిచేయుటకు దృఢసంకల్పము, నభోయము చేయవలెనని భోజనతో వినిపించెను. 60 సంవత్సరములనుండి నుగాబ్ మహల్ వారు ప్రజల యాదరణను పొందెను. నూ కాతాదార్లు తమ స్వామిభవములను సూర్యుని సమీపములను తెలిసికొనున్నారు. వారివిషయములను వ్రాతపూర్వముగ విచిన్యము చేయ. సూరాజ్ మల్ లల్లుభాయి అందు న. వజ్రపు వర్తకులు, నగలవర్తకులు, 313, ఎస్ ప్లనేట్, బ్రహ్మను. రాక ఫార్డు గేట్, తిరుచిరాపల్లి.

సరసము వృథ మైనది నమ్మక మైనది

నిలండర్లు, సాప్టింగ్లు, నట్లు, సరసముగా యివ్వబడును. శబ్దములేనివి, పెద్దవాలు, కేటె, మున్నగు మెషినులకు సంబంధించి భాగము లన్నియు అర్జున యిచ్చిన, తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన, బదులు వ్రాయబడును. 313, ఎస్ ప్లనేట్, బ్రహ్మను.

కలకత్తాలో అరెస్టులు

మరి అయిదుగురిని రిమాండులో నుంచుట కలకత్తా, సెప్టెంబరు 1:—సో చార్లెసు టెగర్లగారి పై బాంబు వేసినందులకు పోలీసువారు మరి 5 గురు యువకులను నేడు మధ్యాహ్నము ప్రధాన రాజధాని మేజిస్ట్రేటు కోర్టుకు తీసికొనివెళ్లిరి. వారిని రిమాండులో నుంచుటకు వుత్తరు వియ్యబడెను. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీమతి సోభరాణిదత్తుగారిని గూడ రిమాండులో నుంచుట

జామీనుమీద వదలుటకు నిరాకరించుట కలకత్తా, సెప్టెంబరు 1:—బాంబు దొర్లనగ్గులకొరకు నిన్న మధ్యాహ్నము అరెస్టు చేయబడిన సోభరాణిదత్తుగారిని మరియొక యువకుని ప్రధానరాజధాని మేజిస్ట్రేటు యింటికి తీసికొని వెళ్లిరి. 6-9-30 వరకును రిమాండులో నుంచుట కతడు ఉత్తరువు చేసెను. జామీను మీద విడుదల చేయ కోరగా మేజిస్ట్రేటు నిరాకరించెను. నేడు 25 గృహములను భోజనశాలలను సోదాచేసి 12 మందిని అరెస్టు చేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

లోమనుగారిపైని తుపాకిని కాల్చిన వారెవరు?

మెడికలు స్టూడెంటు అయియుండునని గట్టిగా నమ్ముట డక్క, సెప్టెంబరు 1:—కల్పలు హక్కిబాగురు యిటనుండి నేడు రాత్రి కలకత్తాకు వెళ్లెను. లోమను హద్దనుగార్లపై ఒక మెడికలు స్టూడెంటు తుపాకిని కాల్చియుండునని యిటటి ఉద్యోగులు గట్టిగా నమ్ముచుండుటచే పోలీసువారు మెడికలు కాలేజీ వనశి గృహములకు బోయి విద్యార్థుల వరుగుచున్నారు. ప్రతిదినమును సోదాలు చేయుచున్నానని గానియంకను సంతకని బాడ యెనియును తెలియలేదు. (ఆ. ప్రె.)

కేంపులు, దచ్చలు, మరచియుత్తములు వస్త్రాలను వీకంసి చబిల్ దాసు అందు నన్ను, సీనుకమలములు, నగలవర్తకులు, 112, 113 చైనాబజారుకోడ్డు, మద్రాసు. 4

బాంబుల సందర్భమున కలకత్తా నిఖిలగుహారాయిగారిని అరెస్టుచేయుట

పోలీసుక్రమములలో ఉపాధ్యాయుడు కలకత్తా, సెప్టెంబరు 1:—టెగర్లగారి బాంబువేయబడిన సందర్భమున నిఖిలగుహారాయిగారి గృహమున పోలీసువారు సోదాచేసి కొన్ని కాగితములను తీసికొనిపోయిరి. బాంబుగారిని అరెస్టుచేసిరి. లోమనుగారి పట్ల గౌరవము చూపుటకు నేడు కలకత్తాలో పోలీసుకమిషనరు కార్యాలయము మూసివేయబడెను. (ఆ. ప్రె.)

పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరుకు శిక్ష

నమ్మకద్రోహనేరము అలహాబాదు, సెప్టెంబరు 1:—అలహాబాదునందు హను హత్తుకంపెని ప్రాప్రైటరు నిర్మలచుగారు మేనెల 31 వతేదీ రాత్రి మరణించిరి. వీరి ఆస్తిని స్వాధీనపరచుకొని భద్రముగ నుంచుటకు పోలీసువారు పిలువబడిరి. పోలీసుఇన్ స్పెక్టరు కాన్స్టేబుల్ గా రీపనికి నియమింపబడిరి. ఒకవారముదినములు ఈ ఆస్తి యంతయు ఈ పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరుస్వాధీనము చేయబడెను. కొంతకాలము గడచిపిమ్మట సార్వేంటు సాండిచుగారు నిగరెంటుకేసులను, బంగారుబత్తెనులను నమ్ముచుండు. ఆ బత్తెనులు గడించిన నిర్మలచుగారి పని తేలిను. ఇన్ స్పెక్టరు కాన్స్టేబుల్ గారి గారు సార్వేంటు సాండిచుగారు అరెస్టుచేయబడిరి. అలహాబాదు మాజిస్ట్రేటు కేసు విచారణ సలిపి ఇన్ స్పెక్టరు కాన్స్టేబుల్ గారికి సువర్ణరము కలిగిడి. సరియాప్తులు జరిగినా సూడెనుగారికి 9 గులలు కలిగెను. 250 రూప్యముల జరిమానా విధించిరి. (ఆ. ప్రె.)

నోటీసు

పత్రికలను పంపగోరువారును, చందాలను పంపదలచినవారును, ప్రకటనలను ప్రకటింపగోరువారును “మేనేజరు ఆంధ్రపత్రిక” అని పంపవలెను. పత్రికలో ప్రచురించుటకు వ్యాసములను వార్తలను పంపువారు “ఎడిటరు, ఆంధ్రపత్రిక” అని పంపవలెను. అంతియకాని, వ్యక్తుల పేర్లతో పంపవలదని ప్రార్థన. ఇందువలన అనవసరమగు ఆలస్యము జరిగినట్లయితే గలుగుచుండును. పాతకు లీసంగతిని గమనింప ప్రార్థితులు.

వ్యవస్థాపకుడు

సిమ్మదృక్పథము

మద్రాసు మెయిలుపత్రికకు సిమ్మ ప్రతినిధి వ్రాయుచు, కలకత్తా యూరపియను లిటివల గావించినతీర్మానములు సిమ్మాను ప్రేరేపించెనని, తెలుపుచున్నారు. కలకత్తా యూరపియనులు కఠినపరిపాలనమును కోరుచు, సంస్కరణాభివృద్ధి జరుగగూడదని తెలిపిరి. సిమ్మా వాతావరణ మిట్టియూహలచే ప్రేరేపింపబడుచున్నదనుటకు ప్రస్తుత నిర్బంధవిధానమే నిదర్శనము. మెయిలువిలేఖకుని యూహాప్రకారము, బాంబాయి యూరపియనులు ఓడిపోయినవారివలె ప్రవర్తించిరట. కలకత్తా యూరపియనులు సందిగ్ధ నమయమున మేల్కొని, ఇట్టిదురవస్థను నివారించి రట. ప్రజలకు ఏవిధమగు సౌకర్యమునొసగకముందు, భారతదేశ మెట్టిపరతు లేకుండ లొంగిపోవలయునని, సిమ్మా గోరునట. ఇందుకు భిన్న మగు సభిప్రాయమును, ఇండియా ప్రభుత్వమువా రామోదించరని, మెయిలుపత్రికా ప్రతినిధి చాటుచున్నాడు. రాజప్రతినిధిగా రొకవేళ సమాధానమునకు తోడ్పడ దలపెట్టినను, సిమ్మా అధికారవర్గము వీరి కడ్డగ నిలుచునని, ఇందువలన విదిత మగుచున్నది. సంయుక్త రాష్ట్రముల యూరపియనులు గూడ ఇట్టి దృక్పథమునే చూపుచున్నారు. కాంగ్రెసు ఉద్యమమును పూర్తిగా అణచివేయనిది, సైమనుకమిషనువారు సూచించిన రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము నయినను ప్రవేశపెట్ట వీలు లేదని, వీరు స్పష్టపఱచుచున్నారు. కాంగ్రెసు ఉద్యమమును అణచివేయనిచో, పాలకులు తమ పరిపాలనమును వదలకొనుట తప్ప వేరుమార్గము లేదని, వీరు ప్రకటించిరి.

ఇట్టివారి యూహలను ఇంగ్లండులో మార్షింగు పోస్టు మున్నగు తీవ్ర కస్పర్యోత్తేజ పత్రికలు బలపఱచుచున్నవి. గాంధీ నెహ్రూలతో సంభాషణల జరుపుటకా, పురాతనమార్గము లవలంబింపబడుచున్నవనియు, నిట్టి పద్ధతులు అవసరములుగాని, లాభకరములుగాని కావనియు, గాంధీగారును వారి స్నేహితులును, స్వార్థ త్యాగులుగాని, పిచ్చివారుగాని కనిపియు, వారు అతిమేధావు లగు రాజకీయవేత్త

లనియు, వారి నేమాత్రము నమ్మరాదనియు, వారి వాక్యముల కెట్టివిలువ లేదనియు, ఇట్టివారితో సంధి గావించుకొనవలసినవస్తువుకు ప్రభుత్వమువారి బలహీనతయే కారణమనియు, ఇట్టివారిని కఠినముగ పరిపాలింపవలయును గాని వీరికి పరిపాలనమును ఎన్నటికిని ఒప్పగింపగూడదనియు, మార్షింగుపోస్టు పత్రిక ప్రేలుచున్నది. కలకత్తా యూరపియనులును, మార్షింగుపోస్టు మున్నగుపత్రికలును జెప్పిన సలహాలింతవర కవలంబింపబడుచుండెను. అవి నిరుపయోగమై విఫలమైనటుల పలువురచే గుర్తింపబడెను. మాంబ్రెస్టరు గార్డియను పత్రికగూడ సమాధానావశ్యకతను చాటుచున్నది. ఇంగ్లండులో దూరదృష్టి గలవారెల్లరును ఇట్టి యవసరమును తేటపఱచుచున్నారు. మార్షింగుపోస్టుసలహాల ననుసరించుచో సమాధానావకాశమును పూర్తిగా గోల్పోవుట దప్ప ఇంగ్లండుకు వేరులాభము గలుగదు. సిమ్మా యధికారాలు ఇకనయినను తమ దృక్పథమును మార్పుకొని, సమాధానము చేకూరుట కవసరమగు వాతావరణమును గలిగింప వలయును. రైనాల్డుగారు హిందూదేశ నిజస్థితిని ఇంగ్లండులో తేటపరచుచున్నారు. ఇండియను డెయిలీ మెయిలు పత్రికా సంపాదకులగు విల్సనుగారు ఇంగ్లండులో ప్రచారము సలుపుటకు వెడలుచున్నారు. లేబరు పక్షము వారికిని లిబరలు పక్షమునకును సంయోగము చేసినవార్త నిజమగుచో, లేబరు ప్రభుత్వమువారు ధైర్యము వహించి, తమ ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వమును జూపుటకు వీలగును. కలకత్తా యూరపియనుల సలహాను సిమ్మా ఆమోదించి తత్ప్రకారము నడుచుచో, హిందూదేశమున జాతీయోద్యమము త్వరితగతి వ్యాపించుటకు మార్గ మేర్పడును. ఇందువలన స్వాతంత్ర్యసిద్ధి కంతగ నిరోధము గలుగదు. నిర్బంధ విధానము జాతీయోద్యమము నిదివరకు అణచివేయజాలక పోయెను. ఇక ముందయినను ఇట్టి యుద్దేశ్యము నెరవేరునని తోపడు. కాంగ్రెసు సంఘమును అణచివైచు కొలదియు, నితవరకు దూరముగ నున్న మహమ్మదీయప్రముఖులు దీనికొరకై పాటుపడ నిశ్చయించుట జూడ, నిర్బంధ విధానమున కెట్టి ఫలము గలుగునో యూహింపవచ్చును. ఇకనయినను కలకత్తా యూరపియనుల సలహాలను నిరాకరించి, భారతదేశ నాయకులహితవును సిమ్మా అనుసరించిననే, సమాధానము గుడురుటకు వీలగును.

రాధరుమూరుగారి ప్రచారము

లండను డెయిలీమెయిల్ మున్నగు అనేకపత్రికల కధిపతు లగు రాధరుమూరు ప్రభువుగారు, హిందూదేశమున కిదివర కొనగబడిన స్వాతంత్ర్య ప్రదానవాగ్దానమును ఉపసంహరించుకొనవలయునని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచు, తమ పత్రికలో నొక ప్రకటన గావించుటయగాక, దానిని పౌత్తముగ గూడ ప్రకటించి పంచిపెట్టించిరి. అధిని వేతస్వాతంత్ర్యము గోరు భారతీయులను వీరు కనిపీరదిట్టిరి. ఇట్టివారందరును స్వల్పసంఖ్యాకు లగు హిందువులేయనియు, అవివేకప్రలాపులనియు, వచ్చిరాని చదువు గల బాబూలనియు, రాధరుమూరు ప్రభువుగారు దూషించిరి. మాంటుఫర్డు సంస్కరణ

గుంజుల భారతీయులకు లభించిన పరిపాలనపు హక్కులు దుర్వినియోగము గావించబడె ననియు, వీరిని రద్దుజేసి కలతలేని బ్రిటిషుపరిపాలనమును సాగింపవలయుననియు, రాధరుమూరు ప్రభువుగారు కోరుచున్నారు. కాని, వీరిని ప్రేరేపించిన నిజోద్దేశ్య మిక్రిందివాక్యములలో గలదు.

“హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలన మిచ్చుచో బ్రిటిషువాణిజ్యము నశించును. బ్రిటిషువారి కిక మీద పెన్నులు లభింపవు. బ్రిటిషు నిరుద్యోగుల కికమీద నహాయము దొరకదు.”

రాధరుమూరు ప్రభువుగారు తమమనోభిప్రాయమును దాపరికము లేకుండ చెలుపుట కలవాటు పడుటచే, వీరియుద్దేశ్యములను గ్రహింపవలయునను అటుగాక ఇతరకారణముల నెన్నిటిని జెప్పి, నిజకారణములను మఱుగుపఱచువారు మాత్రము హిందూదేశమును భ్రమలో ముంచుచుండురు. రాధరుమూరు ప్రభువుగారి ప్రలాపములను ఆగస్టు మాసపు “రివ్యూ ఆఫ్ రివ్యూసు” పత్రికలో ఆర్నాల్డు వార్డుగారు సహేతుకముగ ఖండించి, వీరి అసత్య ప్రకటనలను నిరసించిరి. స్వపరిపాలనపు కోర్కె భారత శాసనసభలో రెండుమార్లు ప్రతిపాదించబడి, యామోదించబడె ననియు, దేశమందలి వివిధ రాజకీయసంఘములవారును ఈ కోర్కె నామోదించి రనియు, కేవలము బాబూలు మాత్రమే దీని నామోదించ లేదనియు, వార్డుగారు నిరూపించిరి. రాధరుమూరు ప్రభువుగారు సూచించిన స్వదేశ సంస్థానములవారును, మహమ్మదీయులును గూడ హిందూదేశస్వాతంత్ర్యమున కనుకూలులేయని, ఆర్నాల్డుగారు నిరూపించిరి. రాధరుమూరు ప్రభువుగారు ఆగాఖానుగారిని, బర్ ద్వాను మహారాజుగారిని ప్రామాణికులుగ చెలుపుచున్నారు. ఆగాఖానుగారికి హిందూదేశమునందు రాజకీయవేత్తగ నెట్టిపలుకుబడి లేదని, వార్డుగారు సూచించిరి. ఇక బర్ ద్వాను మహారాజుగారు, ఎనుబది లక్షల బెంగాలీలకు పాలకు లని, రాధరుమూరు ప్రభువుగారు ప్రకటించిరి. కాని బర్ ద్వాను మహారాజుగారు సామాన్యపు జమిందారు లనియు, వారికి రాజ్యము లేదనియు, చెలప నక్కరలేదు. ఇట్టి స్వల్పవిషయ మయినను రాధరుమూరు ప్రభువుగారికి తెలియదయ్యెను. నిమ్నజాతులనాయకు లగు యం. సి. రాజాగారుగూడ హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనము గోరుచు, సెంట్రలుకమిటీ రిపోర్టుపై సంతకము చేసినసంగతిని, వార్డుగారు జ్ఞప్తికి దెచ్చిరి. హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలన మిచ్చుచో బ్రిటిషు వర్తక మంతరించుననియు, బ్రిటిషు లాభము లంతరించుననియు, రాధరుమూరు ప్రభువుగారు చెలిపిన విషయమునకు ఆర్నాల్డు వార్డుగా రిటుల జవాబిచ్చిరి:

“రాధరుమూరు ప్రభువుగారి ప్రచారము ఫలించుచో, బ్రిటిషు వర్తక మిప్పటికన్నను గూడ నెక్కుడు తీవ్రగతి గాంచి, అసలే అడుగంటగలదు. భారతీయుల యిచ్చకు భిన్నముగ వారిని ఇంగ్లండుతో వర్తకము నలిపి తీరవలయు నని బలవంతపెట్టుట, రాధరుమూరు ప్రభువుగారికి చేతగానిపని. రాధరుమూరు ప్రభువుగారు, భారతదేశ వాణిజ్యనిధులతో నెవరితో నయినను సంప్రతించుచో, భారతీయుల కోర్కెలు సఫలము గానిచో వారు మనతో వర్త

కము జేయరని, గ్రహించియుండును. నిరంకుశ విధాన మికముందుగూడ నిలచియుండుచో, ఇండియా ప్రభుత్వము దేశమును పరిపాలింపజాలని స్థితి గలుగును. అప్పుడు మార్షలులా బోలు పరిస్థితుల క్రింద పరిపాలింపవలసి వచ్చును. అప్పు డవసరమగు బ్రిటీషు సైనికుల కిచ్చుటకు హిందూదేశమునందు డబ్బు దొరకదు గాన, బ్రిటీషు ప్రజలే యిందు కగు వ్యయమును భరింపవలసి వచ్చును. బ్రిటీషు ఇకాకంటాక్సు, సవరనులో ఏడుపిల్లింగు లగును. బ్రిటీషువారికి ధన మొనగుటకు, హిందూదేశపు వాణిజ్య ముండదు. హిందూదేశముతో వర్తకము నలువవలె ననిన, ఇంగ్లండుఇండియాల మధ్య పరస్పరసఖ్యము పెరుగవనరముగలదు. ఇతర అధినివేశ రాజ్యములవలెనే, భావిహిందూదేశమును వాణిజ్యవిషయములందు రక్షణమార్గమునే అవలంబింపక మానదు. స్వపరిపాలనము ననుభవింపుచు, సంతుష్టి జెందిన హిందూదేశము, కెనడా, ఆస్ట్రేలియా, న్యూజిలండులవలె, బ్రిటీషువర్తకముపై తనంతట తానే, అభిమానము జూపవచ్చును. లేక చిభిమానము జూపకను పోవచ్చును. దేనికయినను హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్య మిచ్చుట యవసరము. వాణిజ్యవిషయమునందేమి, ఇతర విషయములందేమి, భావిభారతవర్షముతో ఇంగ్లండు సఖ్యముతోను విశ్వాసముతోను మొలగవలయును."

ఆర్షాల్లువార్డుగారు సత్యమును చెలిపి రనుటకు నందియములేదు. కాని రాధరుమూర్తిప్రభువు గారి కిట్టి హేతువాదము రుచింపదని, తెలుప నక్కరలేదు.

సర్ హర్ బర్టు సామ్యుయల్ గారు :
హిందూదేశస్థితి

బ్రిటీషు లిబరలు పక్ష నాయకులగు సర్ హర్ బర్టు సామ్యుయల్ గారు ఆక్సుఫర్డులోని సమ్మరు స్కూలులో కొంతకాలము క్రిందట హిందూదేశ స్థితినిగూర్చి గావించిన యుపన్యాసము, మామూలు లిబరలు పక్ష ప్రముఖుల దృష్టి ననుసరింపక, కొంత విశాలతను గనుపఱచెను. హిందూదేశాభిప్రాయమును బ్రిటీషు అభిప్రాయమును భిన్న మార్గముల ప్రొక్కినందులకు, సామ్యుయల్ గారెంతయు వగచుచున్నారు. ఉభయుల దృక్పథము పరస్పరవిరుద్ధముగ నున్నదని వీరు వగచిరి. భారతీయులు ముఖ్యముగ ఆత్మగౌరవరక్షణము గూర్చి యోచించు చున్నారనియు, తమ దేశమున కితరదేశములతోపాటు సమానస్థానము లభింపవలయునని తలంచు చున్నారనియు, బ్రిటీషువారు కేవలము పరిపాలనవివరములనుగూర్చి మాత్రమే యోచించుచున్నారనియు, సామ్యుయల్ గారు తలంచుచున్నారు. భారతీయులకు తమ నాగరికములై విశ్వాసమును అభిమానమును గలవు. పాశ్చాత్య నాగరికము లేటుల నిస్సారము లయ్యెనో గూడ వారు కనిపెట్టుచున్నారు. పాశ్చాత్య నాగరికము నందలి నుగుణములను గ్రహించుటకు భారతీయుల కెట్టి యభ్యంతరము లేదనియు, కాని పాశ్చాత్యుల నడవడిలోగల మోటుతనమును, మద్యపానాసక్తిని, జీవితమునందు అనవసరమగు తొందరను, పాశ్చాత్య పారిశ్రామిక విధానమును, దాని చెడుగులను, ఆదర్శరాహిత్యమును, భారతీయులు గౌరవింప

కున్నారనియు, సామ్యుయల్ గారు చాటిరి. రాటమే, భారతీయదృక్పథమునకు ప్రబలపదార్థమని వీరి యుద్దేశ్యము. పాశ్చాత్యనాగరికమునందు మంచి యున్నచో, హిందూదేశము బుద్ధిపూర్వముగ ననుసరించుచుగాని, బలవంతముచే గాదని, వీరు గ్రహించిరి. ఇట్టి భారతీయదృక్పథముపట్ల ఇంగ్లండు సానుభూతి జూపి తోడ్పడవలయును గాని, దానిని నిరోధింపగూడదని, సామ్యుయల్ గారు హిత వొనగిరి. సామ్రాజ్యమునందన్ని భాగములలోను ఆత్మగౌరవమును పెంచుటవలన, కేంద్రస్థానగౌరవముగూడ బలపడునుగాని ఓడింపదని, వీరియుద్దేశ్యము. భారతదేశోన్నత్యము వృద్ధి గాంచవలయు ననిన, అందు కవకాశముల నొనగవలయునని సామ్యుయల్ గారు కోరుచున్నారు. అందుకుగాను దేశమునకు స్వాతంత్ర్యమిచ్చుట యవసరమని, వీరు తేటపరచిరి. ఈవిషయమై చిక్క లనేకములు గలవనియే, సామ్యుయల్ గారి తలంపు. కాని, "దేశపరాధీనత ననుసరించి ఈవిషయమును గమనింపవలయునా, లేక దేశస్వాతంత్ర్యము ననుసరించి ఈవిషయమును పరికింపవలయునా" అని, సామ్యుయల్ గారు ప్రశ్నించిరి. సైమనుకమిషనువారు, దేశపరాధీనత ననుసరించి, తమసూచనల గావించి రని తెల్ల మగుచున్నది. హిందూదేశసమన్వయ పరిష్కరింపదలచుచో, హిందూదేశస్వాతంత్ర్యము ననుసరించి, ఈ విషయమును పరికింపవలయును. హిందూదేశ సమన్వయోక్త అంతరాధ్యమును గ్రహించుచో, పరిష్కారము వెంటనే గురురనిని, సామ్యుయల్ గారి తలంపు. హిందూదేశమున బ్రిటీషు ప్రాముఖ్యమును సాధ్యమగునంత యధికముగ కొనసాగించు తలంపుతోగాక, భారతీయులకు వీలగునంత యధికముగ స్వాతంత్ర్యము నిచ్చు తలంపుతోనే, యిందుకు బూనవలయునని, సామ్యుయల్ గారు హితవొనగిరి. లిబరలు పక్ష నాయకులగు లాయడు జార్జిగారి దృక్పథమునకును, సర్ హర్ బర్టు సామ్యుయల్ గారి దృక్పథమునకును హస్తీమతకాంతరము తారతమ్యమున్నదని, తెలుపనక్కరలేదు.

సంస్థాన ప్రజాసమావేశము
బెంగళూరులో ప్రొఫెసరు అభ్యంతరుగారి యధ్యక్షతక్రింద ప్రారంభ మయిన సంస్థానప్రజాసమావేశము నిన్నటితో ముగిసెను. చాల ముఖ్యమయిన తీర్మానములు గావించబడెను. ప్రాదరాబాదు, తిరువాన్కూరు, మున్నగు సంస్థానముల నుండి ప్రతినిధులు హాజరయిరి. సంస్థాన ప్రజాసమావేశము బట్లరుకమిటీ సిఫార్సులను, సైమను కమిషను సూచనలను గూడ పూర్తిగ నిరసించెను. సైమను కమిషను సూచనలు సంకుచితము లనియు, అభివృద్ధికి ప్రతిబంధకములనియు, స్వపరిపాలనసిద్ధికి తీరని నిరోధములగుననియు, యీ సమావేశము వారు తీర్మానించిరి. సంస్థానములను బ్రిటీషు ఇండియానుండి విడదీయు యత్నమును వీరు నిరసించి, భావి అధినివేశ రాజ్యపరిపాలనమునందు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి యధీనముక్రింద సంస్థానములును బ్రిటీషు ఇండియాయును కలసి పనిచేయవలయునని, తీర్మానింపబడెను. స్వదేశ సంస్థాన ప్రజలు దేశస్వాతంత్ర్యమును కోరుటలో, బ్రిటీషు ఇండియా ప్రజల కేమాత్రము పెనుకంజవేయ రని తేటతెల్ల

కా శీ నా థు ని
నా గేశ్వరరావు పంతులుగారు
కా రా గృ హ వా స ము
నేటికి 135 దినములు
నిర్బంధింపబడినదినము 21-4-1930

మయ్యెను. వీరి కోర్కెలను నిరోధించుట ఎంతహానికరమో, సంస్థానాధీశు లికనయినను గ్రహించుట మేలగును.

లండను ప్రైము : రాండుటేబిలునమావేశము
రాండుటేబిలునమావేశమునందు వయోవృద్ధులగు బ్రిటీషుప్రముఖు లుండ రని, ఈవార మందిన లండను ప్రైముప్రతిక చాటుచున్నది. తదనుగుణముగ ఈసమావేశమునందు జేరడి బ్రిటీషుప్రతినిధులలో, మాక్స్ నాల్డుగారుగాని, లాయడుజార్జి గారుగాని, బాల్డువినుగారుగాని పాల్గొనరని, యిటీవలివార్తలు చెలిపెను. ఇది నిజ మగుచో, ప్రైముప్రతికయూహాఫలించె ననియే చెప్పవచ్చును. ఇంతకు పూర్వము, మాక్స్ నాల్డుగారు రాండుటేబిలు సమావేశమున కధ్యక్షత వహించెద రని, యూహింపబడెను. కాని, క్రొత్త ఏర్పాటుప్రకార మిది సాధ్యపడదు. అనామకులగు బ్రిటీషు యువకులను ప్రతినిధులుగ బంపుచో, వీరెట్టి ఒడంబడిక నామోదించినను, వీరి ఆమోదమున కెట్టిగౌరవ ముండదు. ఏలన, పక్షనాయకులగు లాయడుజార్జి, బాల్డువిను, మాక్స్ నాల్డు బోలువారు పార్లమెంటుసభలో దీనిని భగ్న పరచుటకు వీలగును. రాండుటేబిలు సమావేశసూచనలను విఫలము గావించుట కింతకన్నను సులభమార్గ ముండబోదు. బ్రిటీషు ప్రతినిధులసంఖ్య ముప్పదియైనను ఉండవలెనని, ప్రైముప్రతిక గోరుచున్నది. భారతదేశ ప్రతినిధుల మొలలను వినుపింపకుండజేయుట, కింత సంఖ్య తప్పక యక్కరకు రాగలదు.

సప్తా జయకరు రాయబారములు

సప్తా, జయకరు రంగసామయ్యంగార్లు
యెరవాడకు బయలుదేరుట

అలహాబాదు, సెప్టెంబరు 1:—సర్ తేజబహదరు సప్తా ఎం. ఆర్. జయకరు ఏ. రంగసామయ్యంగార్లు నయిన చెరసాలలో పండిత మోతీలాలు పండిత జవహరలాలుగార్లతో మాటలాడి వారివద్దనుండి గాంధీమహాత్మునకు పుత్తరమును ప్రీతిగాని నేడుపుదయమున మెయిలుప్రెయిలులో అలహాబాదు నుండి బొంబాయికి బయలుదేరిరి. వారు బొంబాయినుండి ఎరవాడ వెళ్లెదరు. (ప్ర. వి.)

* * *

సంధిరాయబారములు
అనుకూలముగా నుండుట

పూనానుండి నేడు చెన్నపురిలో
నొక ఆంధ్రప్రముఖునకు తంతివార్త వచ్చుట
మదరాసు, సెప్టెంబరు 2:—సప్తా జయకరుగార్లు జరుపుచున్న రాయబారముల ఫలితము అనుకూలముగానే కనబడుచున్నదని పూనానుండి శేషు పుదయమున చెన్నపురిలో నొక ఆంధ్రప్రముఖునకు తంతివార్త వచ్చినదని తెలియుచున్నది.

స్థానిక వార్తలు

చెన్నపురియందు దీపములు వెలిగించుకాలము
బుధవారము సెప్టెంబరు 3 వ తేదీ సాయంత్రం, 6-49, గం.
గురువారము సెప్టెంబరు 4 వ తేదీ సాయంత్రం, 6-49, గం.

రాకపోకలు—నవాబ్ సాలర్ జంగ్ బహదూర్
గారు సికిందరాబాదునుండి నేటి ఉదయమున చెన్నపురికివచ్చిరి.
నేటిరాత్రి వీరు ఉదకమండలమునకు వెళ్లెదరు.

కల్లికోట రాజాగారు నేటి ఉదయమున ఉదకమండల
ము నుండి చెన్నపురికి వచ్చిరి.

డి. బి. అప్పారెడ్డి పిళ్ళ గారు నిన్న రాత్రి సామర్ల కోట
కును, వెంకటగిరి కుమార రాజాగారు వెంకటగిరికిని వెళ్లిరి.

సుప్రసిద్ధ దివ్యద్రవ్య ప్రా. అమర్ గారి ఉప
న్యాసము:—ప్రపంచమున దంతటను పర్యటనము గావించి,
ప్రస్తుతము చెన్నపురికి విచ్చేసియున్న సుప్రసిద్ధ దివ్యద్రవ్య ప్రా.
అమర్ గారు రాబోవు 6 వ తేదీనను, 11-వ తేదీనను సాయం
కాలము 6 గం. పచ్చయ్యపేట కళాశాలలోనుండు, తాము
సంపాదించిన దివ్యద్రవ్య ప్రభావమును యిత్యుడలను ఉపన్యా
సముతో విమర్శించి ప్రదర్శించెదరు. ప్రవేశము యెల్లరకు
ఉచితము.

కే. సుబ్రహ్మణ్యంగారి పయనము

మదరాసు 1-8-80:-ఆగస్టు 20 తేదీన కోడూరునందు
పోలీసు ఫారెస్టు అధికారుల దెబ్బలకు గురియై నింతవరకును
మదరాసులో చికత్తనొందుచున్న శ్రీయుత కే. సుబ్రహ్మణ్యం
గారు నాలుగు దినములకు తీవ్రజ్వరముచే బాధపడుచుండిరి.
ముఖమంతయు వాచియుండుటచే నోరు తెరువవలక కేవలము
పాలనే యాహారముగ గైకొనుచున్నారని, అట్లుండియు శ్రీయుత
సుబ్రహ్మణ్యంగారు 4 తేదీ గురువారము ఉదయము బొంబాయి
యొక్క ప్రెస్సులో కోడూరు వెళ్లుచున్నారు. (జి. వి.)

మద్రాసు

హైకోర్టు న్యాయమూర్తిపదవి

శ్రీ కే. పి. లక్ష్మణరావుగారు నియమింపబడుట
మద్రాసు, సెప్టెంబరు 1:-గౌ. న్యాయమూర్తి రామేశం
పంతులుగారు సెలవులో నుండు కాలమున వారి స్థానే
తాత్కాలికముగ చెన్నపురికి హైకోర్టు న్యాయమూర్తి పదవికి
శ్రీ, కే. పి. లక్ష్మణరావుగారు నియమింపబడినది తెలియు
చున్నది.

ముకుందలాలు సర్కారుగారిని విడుదలచేయుట

చెన్నపురికి వచ్చుట

మదరాసు, సెప్టెంబరు 2:- ముకుందలాలు సర్కారుగారిని
నిన్నుత్తరమున వెల్లూరు చెరసాలనుండి వదలిరి. అ
లేడు నిన్నుత్తరమునకు చెన్నపురికి వచ్చెను. ఎన్. వి. రై
ల్వేస్ట్రాక్ లో యింక 6 నెలలు శిక్షవేయబడెను. ఆరు నెల
లును పూర్తియైనందున నిన్న విడుదల చేసిరి. ఇంక 6 నెలలు
యియ్యబడెను. ఏ క్లాసు ఖైదీలకెట్టిలోపమును లేదని సర్కారు
గారు తెలిపిరి. నిన్న రాత్రి కలకత్తా మెయిన్ లో సర్కారు
గారిటనుండి కలకత్తాకు వెళ్లిరి.

ఆంధ్రభాషాభిరంజక సమాజము

పచ్చయ్యపేట పాఠశాల, చెన్నపురి.

పైసమాజము యజమాన్యమున కేపు (8-9-80) బుధ
వారము సాయంత్రము 4.45 ఘంటలకు, బ్రహ్మశ్రీ వజ్ర
చినసీతారామస్వామి శాస్త్రిలుగారు “ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి
మార్గములు” అనువిషయము గురించి యుపన్యాసించుట. అప్పుడు
బ్రహ్మశ్రీ మానవల్లి రామకృష్ణకవి ఎం. ఎ. గారు అగ్రాస
వాధిపత్యము వహించుట.

కావున భాషాభివృద్ధికి రావలయును.

డా. కళ్యాణసుందరభారతి,

కే. సత్యనారాయణ,

(గౌరవ కార్యదర్శులు)

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము

ఎం. ఎల్. పరీక్ష

గత జూలై మాసములో జరిగిన ఎం. ఎల్. పరీక్ష
యందు యీ క్రింది రిజల్టుల నెంబర్లవారు కృతార్థులైరి.

బ్రాంచి 1

ఎవరును లేరు

బ్రాంచి 3

2 వ తరగతి: నెం 11-యన్. వెంకటరామన్.

3 వ తరగతి: నెం 5-కే. వి. నారాయణన్.

,, ,, 6-టి. కే. నారాయణ పిళ్ళ.

బ్రాంచి 4

ఎవరును లేరు

ఆంగ్లదేశమున కరుగుచున్న కమ్యునిస్టులు

వై. ఎం. సి. ఏ. యందు విందు

మదరాసు, సెప్టెంబరు 2:-ఉన్నత విద్యాభ్యాసము
కొరకు ఆంగ్లదేశమున కరుగుచున్న డాక్టరు ఎన్. రాజగోపాల్
నాయుడు బి. ఎం. డి. డి. ఎస్. గారికిని, వి. వెంకట
రత్నం చౌదరి, బి. ఏ. గారికిని నిన్న సాయంత్రము, వై.
ఎం. సి. ఏ. భవనమునందు, చెన్నపురి కమ్యునిస్టుల సభ
కార్యదర్శియగు జంపాల సాంబశివరావుచౌదరిగారు వారి విశ్రా
ంత విందు గావించి పిడ్డోలు నొసంగిరి. డాక్టరు నరేష్
మొదలియారు, యార్లగడ్డ రంగనాయకులునాయుడు, సెవలం
పట్టి జమీందారు, కొడాలి శివరామకృష్ణరావుగారు మున్నగు
ప్రముఖులును, చాలమంది కమ్యునిస్టులును, తత్సంద
ర్భమున హాజరై పాల్గొనిరి.

అతిథుల లెక్కల ఫలహారముల వారగించిన పిమ్మట సెవలం
పట్టి జమీందారు గారధ్యక్షత వహించగా, ప్రధానాతిథుల
సభించింది, వారి ప్రయాణముం దభ్యుదయాశీస్సులగావించిరి.

అధ్యక్షులు ప్రధమమున, అతిథుల ఉద్ద్యమమును ప్రశం
సించుచు గత 15, 16 వత్సరములలో కమ్యునిస్టు సభమువారు
విద్యా విషయముల యందు సాధించిన అభివృద్ధిని ప్రశంసించిరి. ఇట్లుడిపుడు, కమ్యు
నిస్టులకు లభింపజేసిన ఉన్నత విద్యాభ్యాసముకొరకు విదేశముల
కరుగుచున్నారు. ఇది కమ్యునిస్టుమునకే గాక, భారతదేశము
నకుగూడ చాల అభ్యుదయదాయకము. మనదేశ విప్రుడు, ప్ర
పంచములో క్లుగకూడదేమో, ఉన్నవారికే కడుపునొంద తిండి
నొసగ లేని స్థితియందున్నది. మన యువకులు విదేశములకరి
అధునికరీత్యాన శాస్త్రములయందును, పరిశ్రమలయందును,
సూత్ర జ్ఞాన మార్జించి పెచ్చి దేశీయ పారిశ్రామిక సంపత్తు సభి
వృద్ధి పరచినయెడల, అచిరకాలములోనే మనదేశము కుల
లేని భాగ్యవంశవలతో కులతూగగలదు అని అధ్యక్షుడు నుడి
వెను.

వి. వి. చౌదరిగారు అతిథులను సభ్యులకు పరిచయ మొన
ర్చుచు, డాక్టరు రాజగోపాలునాయుడుగారు కమ్యునిస్టు
మునకు చెందినవారు గాకపోయినను వారు మొదటినుండియు
చెన్నపురిలోని కమ్యునిస్టు విద్యార్థుల యోగక్షేమములకొరకు గ
వ్వరచిన శ్రద్ధను, ఒనర్చిన సహాయమును ప్రశంసించి వారిపుడు,
వైద్యశాస్త్ర రహస్యముల నింకను తెలిసికొనగోరి, ఆంగ్లదేశ
మున కరుగుచున్నారని నుడిపిరి. వి. వెంకటరత్నం చౌదరిగా
రిటీవలనే మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునందు పట్టపరీక్షయం
దు తీర్చులై ఆక్సఫోర్డు వెళ్ళియుండున్న తవిద్య సభ్యులనుచుటగా
సాంగ్లదేశమున కరుగుచున్నారని అని నుడువుచు చౌదరిగారు
నాటి అతిథుల ఆనందదాయకమును ప్రయాణమును, విద్యార్జన
యందభ్యుదయమును గలుగుగాకయని ఆశీర్వదించిరి.

కే. కేశవచలమచౌదరిగారు, అతిథులగురించి ఇంకను
విపులముగ ప్రసంగించుచు, కొన్ని హితోక్తుల నుడిపిరి పిమ్మట
అతిథుల తీర్మానము తమ కాదినమున నొసగబడిన సత్కార్యము
నకును, అదరణకును కృతజ్ఞతను తెలిపి దానిని తా మెల్లప్పుడు
స్మరించుచుండుమని నుడిపిరి.

అధ్యక్షునకును, అతిథులకును కృతజ్ఞతాపదనముతో
విందు మగిసెను.

మాలానా అజదు సోభనీగారు కాంగ్రెసులో చేరుట

న్యూఢిల్లీ, సెప్టెంబరు 1:-మాలానా అజదు సోభనీ
గారు మరల కాంగ్రెసులో చేరిరి. ఒక ప్రకటనను తన సంతక
ముతో వెలువడచేసిరి. సర్వకత్తులను వినియోగించుటకు నిశ్చ
యించితిని (నాసిరి. (ప్ర. వి.)

న్యాయస్థానవార్తలు

సెక్యూరిటీ చర్యలలో పోలీసు రిపోర్టు

ముద్దాయికి ఒక ప్రతి యొనగలెనా ?

మదరాసు, సెప్టెంబరు 2:- శ్రీ. సా. కో. 107
సెక్షన్ క్రింద సెక్యూరిటీ చర్యల ప్రారంభించినపుడు, పోలీసు
ముద్దాయిపై మొదట గావించిన ఆశోపణలుగల రిపోర్టుయొక్క
ప్రతిని ముద్దాయి కొనగవలెనా లేదాయను విషయమును
గురించి హైకోర్టులో న్యాయమూర్తి పాండరాజు సీక్. క్రి.
రి. పి. టి. వసుపై తీర్పుచెప్పిరి.

సెల్లూరు సబ్డివిజనుల మేన్స్ట్రీటుగారు జూలై 10 వ
తేదీన, తుమ్మలూరి అనంతపద్మనాభయ్యగారిపై శ్రీ. ప్రా.
కో. 107 సెక్షన్ క్రింద నోటీసును జారీచేయుచు, ఒక
వత్సరము వరకును పత్ని వర్తన తో నుండు
టకు ఒక కొక్కరకు 1000 చొప్పున
తాను స్వంతముగను, మరి రెండు జామీనాలను ఇవ్వవలసినదని
ఎందులకడుగరాదో దెలుపవలసినదని అందు తీర్పు చేసిరి.
ముద్దాయి, సత్యాగ్రహోద్యమమున పలంకితుడై, కాసనోల్లం
ఘనమునకు ప్రజలను హెచ్చరించుచుండెదనియు, ఊరేగింపుల
గావించుచు ప్రజాశాంతికి భంగము గలిగించుచు, ప్రభుత్వమును
కులద్రోయుట కుద్దేశించబడిన ఉద్ద్యమమున పాల్గొనుచున్నా
డనియు తన యెదుట నాశోపణలు గావించబడెనని గూడ మేజ
స్ట్రీటు సదరు నోటీసునందు తెలిసెను.

ముద్దాయి మేన్స్ట్రీటు ఎదుట హాజరై, పోలీసువారు
తనపై నాశోపణలు గావించుచు నొసగిన రిపోర్టుయొక్క ప్రతి
నిప్పించవలసినదని దరఖాస్తు పెట్టెను. మేజస్ట్రీటు దరఖాస్తును
విచారించి, పోలీసు రిపోర్టుయొక్క ప్రతి నొసగుటకు నిరాక
రించెను. అందుపై ముద్దాయి హైకోర్టులో రివిజను పెట్టెను.

పోలీసు రిపోర్టుపై నాధారపడియే ముద్దాయిపై చర్య
దీసికొనబడె ననియు నది కోర్టు రికార్డులో నొక భాగ
మనియు కనుక, ముద్దాయి సదరు రిపోర్టుయొక్క ప్రతి నొసగి
తీరవలెననియు, ముద్దాయి తరపున, రామరావుగారు వాదించిరి.

ప్రభుత్వమువారి తరపున ఎన్. ఎస్. మనిగారు వాదించు
చు, శ్రీ. ప్రా. కో. నె. 54 యందు, పోలీసువారి రిపోర్టునందలి
ముఖ్యాంశములను నోటీసు నందు దెలుపవలెనని మాత్రమే
గలదనియు, మేజస్ట్రీటు అటుల చేసెననియు, కనుక పోలీసు
రిపోర్టు నొసగవలెనని గోరుటకు ముద్దాయికి అధికారము లేదని
యు వాదించెను. అంతియగాక, మేజస్ట్రీటు సగిన నోటీసే,
చార్జీషీటుగ పరిగణింప బడవలెను గాని, పోలీసు రిపోర్టును
చార్జీషీటుగ పరిగణింపరాదని గూడ వాదించిరి.

న్యాయమూర్తి పిటివనును త్రోసివేయుచు పోలీసువా
రి సగిన మొదటిరిపోర్టు, కోర్టురికార్డులో నొక భాగముగాదని
యు, రికార్డులో నొక భాగమైనపుడే, కాపీల సదుగుటకు
ముద్దాయికి అధికార ముండుననియు నుడిపిరి.

శాసనోల్లంఘనోద్యమము

బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి వ్యాకులము

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 1:-వర్తక వ్యాపారములు
మందగించిపోవుచుండుటచే బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి సం
సర్పమున శాసనోల్లంఘనమునుగూర్చి చర్చించుటకై ఆయా
వర్తక సంఘములవారి కావ్యసము లంపెరిని ఇండియన్ డెయిలీ
మొయిలపత్రిక ప్రకటించుచున్నది. ప్రభుత్వమువారి విధ్వంస
కరమయిన ఆర్థిక విధానమునకును న్యాయసమ్మతములయిన ప్ర
జల ఆశయములపట్ల ప్రభుత్వమువారు నుముఖత చూపకపోయి
నందుకును వారిని నిందించుచు భారత వర్తక సంఘమువారు పై
యావ్యసమున కొక సమాధానమును తయారుచేసిరి గూడ ఈ
పత్రిక తెలుపుచున్నది. (శ్రీ. ప్రె.)

రెండు టేబిలుసభ

తిరువాన్కూరు సంస్థాన ప్రతినిధులు

త్రిశేండ్రం, ఆగస్టు 30:-తిరువాన్కూరు సంస్థానము
పక్షమున టి. రాఘవయ్యగారు ప్రతినిధిగా వెళ్లెదరు. రాఘ
వయ్యగారికి సహాయము చేయుటకు ఆక్టింగు లామెంబరు, జి.
పరమేశ్వరం పిళ్ళ గారిని యిన్ఫర్మాన్స్ యిన సెక్రటరీ కృష్ణ
మూర్తి అయ్యగారు గారిని సంస్థానమువారు నియమించిరి. వీరు
మున్ముందు లండను నగరమునకు వెళ్లెదరు. (శ్రీ. ప్రె.)

కలకత్తా యూరోపియనుల తీర్మానములు

సిమ్లాలో అధికారవర్గమువారి వైఖరి

కలకత్తా యూరోపియనుల తీర్మానములు, ప్రస్తుతము యమున సిమ్లాలో నెంత యువయోగపడినవో అందరును గుర్తించియుండిరి. ఇచ్చటనున్న అధికారవర్గములో నిరంకుశ పరిపాలనను విశ్వసించు కొందరికి బొంబాయి యూరోపియనుల మీద అదృష్టము యింకను నిరంతరపరచి, ప్రభుత్వధికారమును సన్నగిల్ల జేయుచున్న ఉద్యమమును కాళ్ళతముగ ఆణచివేయ తగునట్లు కొట్టుటకు చేయి సాగినయ కున్నది. సామ్రాజ్యమునకు సంబంధించిన ముఖ్యవిషయములను పరిష్కరించునపుడు యింకను త్యాగబుద్ధి ముండవలెను. ప్రస్తుత ఉద్యమమును అర్థికముగ నష్టము వచ్చుటచే బొంబాయి యూరోపియనులు స్వార్థమునే యెక్కువగ గమనించుచు సామ్రాజ్యవిషయ పరిష్కారమునందు వెనుకంజవేసిరి.

అందుచే, తమ ప్రకృతలాభమును విపర్జించియైన, పరిపాలనాధికారమును, యూరోపియనులపై క్రూరత్వముతో ఆపరచుచు సంఘ సాక్షాత్తును నిరపరచుకొనటకు దైర్ఘ్యము జూపిన కలకత్తా యూరోపియనుల తీర్మానములను సిమ్లాలో నొకతెగవారికి చాల ఉత్సాహము కలిగించినది.

అనగా సిమ్లాలో నున్న వారందరూ యిట్టి అభిప్రాయమున కే కలిగియున్నారని నే జెప్పబడెదని మదరాసు మెయిలు ప్రతిక సిమ్లావీలేఖి వ్రాయుచున్నాడు. బొంబాయి యూరోపియనుల అభిప్రాయములపట్ల సానుభూతిగలవారుగూడనున్నారు. కాని ఉన్న ఉపద్రవమేమనగా వారిసంఖ్య కొంచమేయైనను శక్తికాభావము వెల్లువచ్చువారు లేకుండినందున వారివాదము బలమగుచుండెను.

ఇప్పుడు కలకత్తావారు బొంబాయివాదమును ఆణచివేసిరి. ఏమన కలకత్తావారు ఇండియాలోని యూరోపియనులందరి ఆధికసంఖ్యాభావమునే నెలవిచ్చెదరు. కలకత్తా యూరోపియనుల వైఖరియొక్క ప్రతిఫల ముప్పుడే సాధారణవారముల విషయమున గన్పట్టుచున్నది. సిమ్లా యంతకాలము మానముగ నుంటున్న కల్పిత ఆడిమానుల చెదరిపోయినవి. ముందుగ యిట్టి వరకులు లేక ఉద్యమము విరమించి లొంగిపోయినగాని యిట్టి రాజకీయ సౌకర్యము లొసంగబడనేరవని యిప్పుడు సిమ్లా అధికారవర్గమువారు రనుటకు అవకాశము గలదు.

ఇందుకు ప్రతికూలాభిప్రాయము ఉన్నవోద్యోగలలో కొందరినన్ను ఇండియా ప్రభుత్వవర్గము మాత్ర ముమోక్షింపదు. ఇదివరకు లేనికీ నొసగుటకు సకాలమున మంచి చురుపయుక్తమగు విధానము కలకత్తా యూరోపియనుల ప్రవర్తించిరి.

నల్ల రాష్ట్రముల యూరోపియనులు

కాన్పూరు, ఆగస్టు ౩1:—కొండుటేబిలు సభ ముగిసి బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు భావిభారత పరిపాలనా విధానము గూర్చి నిర్ణయించినపట్టు గూడ విప్లవోద్యమము అణగకున్నచో ప్రకటనపరిపాలన నిలుపుతేనీ ఉద్యమమును అణచివేయవలెను.

కలకత్తా యూరోపియనుల తీర్మానముల గూర్చి జెబువడిన విషయములను కలిగిన అపోహలను తొలగించుటకు సంయుక్త రాష్ట్రముల యూరోపియనుల సంఘ సభ్యులకు సంఘమువారిచే అందజేయబడిన ప్రకటనయందు పై విషయము తెలియజేయబడినది.

ప్రకటనయందు దింకను ఇట్లుగలదు:—కాన్పూరు సంఘ ప్రారంభించిన తొడనే కలకత్తా, బొంబాయి, మదరాసు చిటగాంగల భావాలను జరిగిన వెంటనే యీసంఘమువారు ఉద్యమమును అణచుటకు యూరోపియనుల సంఘమువారి విధానమును మార్చవలసి యుండునని తెలియజేసియుండిరి. భారత రాజకీయ నాయకులే విప్లవోద్యమమును యెదుర్కొన జాలకున్నపుడు స్వపరిపాలనా సంస్థల నెక్కువ జేయుటగూర్చి యొందించి ప్రయోజనము లేదని యీ సంఘాధ్యక్షుడు దలిపియుండెను. నియోజక వర్గముల విశ్వాసమును బడసిన ఒక్క రాజకీయగ్రామ విప్లవము ఇంకను కనుకూలముగ మారినందున ఇండియాకు స్వపరిపాలనా వ్యవస్థ యొక నిలువజాలదు. ఈ విషయమున యూరోపియనుల సంఘమువారు యీవిషయము గుర్తుచున్న నాలుగింజి, ప్రస్తుతపరిస్థితులకు తగినట్లు తమ విధానమును మార్చుకొనవలసి యున్నది. నైపుణ్యము కలిగిన నివాసిక వెలువడినది. కమిషనువారివర్గ సభివడించుచు వారి సభ్యుల ప్రకారము సంఘమువారి విధానము మార్చుకొనవలసి యున్నది. కమిషనువారి శిఫార్సులలోగూడ కొన్ని అంగీకరింపరానివి, కొన్ని సవరింపరానివి యున్నవి.

కొండుటేబిలు సభ్యులగూర్చి నైపుణ్యమునివేదికనుగూర్చి చర్చించుటయు, ప్రస్తుత కాలము విప్లవోద్యమము గూర్చి చర్చించుటయు ఒకటేనని సభ్యులనుగూర్చారు.

“కాంగ్రెసు ఉద్యమము అణచివేయవలెను”

కాంగ్రెసు విప్లవోద్యమము పూర్తిగా అణచివేయవలసి యున్నది. దేశములో అనాయపెరిగి, బలవత్తరమును విప్లవోద్యమము ప్రబలియుండగ నైపుణ్యమునివేదికయందు గూర్చింపబడిన రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్య మొసంగుట గొప్ప తప్పిదమగును.

ఉద్యమమును అణచివేయవలెనని ప్రభుత్వాధికారమును తీర్చిదిద్దవలసియుండును. సభ్యులను, రాజీనామలను విప్లవము అణగదు. స్థిరచిత్తముగల ప్రభుత్వమే అణగలదు.

ఈ ప్రకటనయందున్న భావములనే యీ సంఘసభ వారు ఆమోదించి కేంద్ర యూరోపియనుల సంఘమువారికి బంపిరి. (మదరాసు మెయిలు)

నల్ల రాష్ట్రము

లక్నో కాల్చేల బహిష్కరణము

క్రొత్తకాంగ్రెసు అధ్యక్షుని యుద్వేగము

లక్నో, సెప్టెంబరు 1:—లక్నో విశ్వవిద్యాలయమును లక్నోరీడ్ క్రైస్తవ కళాశాలయు నేడు విద్యార్థులచే సంపూర్ణముగ బహిష్కరింపబడినది. నేటితో విశ్వవిద్యాలయము పిత్తేరింగు మూడవవారము ప్రారంభమగును. విద్యార్థిసభయు బహిష్కరణయు మధ్యాహ్నమున జరిగెను. కాంగ్రెసు నవీనాధ్యక్షులగు ఖలీల్-జామ్-గారును, రాష్ట్రీయంతయును ఉమాసాహాయులగు సభలో నుపన్యసించిరి.

(అ. పే.)

లాహోరులో శాసనసభ్యులు

మంగలి, కుమ్మరి, స్త్రీలమోయువాడు

వీధులూడ్చువాడు నభ్యుత్సాహము

లాహోరు, సెప్టెంబరు 1:—పంజాబు శాసనసభకు లాహోరునగరమున కభ్యర్థులుగా కాంగ్రెసువారు నల్లరు పీనకు లజలను పేర్కొనుచు నామినేషన్ ప్రత్యేక దాఖలు చేసిరి. ఇరువురు హిందువులు, ఇరువురు మహమ్మదీయులు. హిందువులలో ఒకడు వీధులూడ్చువాడు, ఒకడు మంగలి, మహమ్మదీయులలో ఒకడు కుమ్మరి, ఒకడు స్త్రీలమోయువాడు.

(అ. పే.)

కొండుటేబిలు సమావేశము

మంగరాష్ట్ర ప్రతినిధులు

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 2:—మంగరాష్ట్ర ప్రతినిధులుగ కొండుటేబిలు సభకు వెళ్లుటకు సర్ ఆర్. యస్. ముఖర్జీ, సర్ పి. సి. మిత్తల్, జె. యస్. బాను, ఎ. కె. ఫజ్లహుక్ షా, ఎ. హెచ్. గజనీ, కలలుగిడ్చి గార్లు ఆహ్వానములు పంపబడినట్లుగ స్టేట్స్మెన్సు ప్రతిక వ్రాయుచున్నది. (అ. పే.)

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 2:—పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు జెనరలు లోమనుగారి జ్ఞాపకార్థమై సెంటుపాల్యుకత్తిడినందు నిశిరాత్రి ప్రార్థన జరిగెను. (ఫ్రీ ప్రె.)

హద్దునుగూర్చు ప్రమాదావస్థ

డక్కా, సెప్టెంబరు 2:—నిన్నటికన్న నేడు హద్దునుగూర్చి ప్రమాదకరముగ నున్నదనియు ఉష్ణ శుద్ధిముగ నాడి వడినన గాయము వచ్చిగ నున్నదనియు తెలియుచున్నది. (అ. పే.)

కరూరులో పిత్తేరింగు చేసినందులకు శిక్షలు

కరూరు, ఆగస్టు ౩0:—కరూరులో రైల్వేబ్రిడ్జిపై పడుననున్న కల్లుఅంగడి ఎదుట పిత్తేరింగు చేసినందులకు తంకవేల, నల్లబ్రాహ్మణ్యం అను ప్రచారకులు అరెస్టుచేయబడిరి. తంకవేలుగారికి 6 నెలలు కఠినశిక్ష 100 రూపాయల జరిమాన విధింపబడినది. నల్లబ్రాహ్మణ్యంగారికి 6 నెలలు కఠినశిక్ష విధింపబడినది. (ఫ్రీ ప్రె.)

ఆరోగ్యవారప్రదర్శనములు

తాపేళ్ళరూ, నైదాపురం, ముత్తుకూరు, కొమ్మర, నుల్లూరు, కృష్ణాపురం, విడవలూరు గ్రామములయందు ఆరోగ్యవారప్రదర్శనములు జయప్రథముగ జరగవలెనని.

మదరాసు జెయిలు

మదరాసు జెయిలులో సి. కంగలి విడిచియిడు నభ్యుత్సాహమున వారిని పగటిపూటగూడ తాళమువేసిన కొట్లాటును చూచుచున్నారని తెలియుచున్నది.

సప్తా జయకరుగార్లు బొంబాయి చేరుట

నేడు మధ్యాహ్నము పూనాకు బయలుదేర నుండుట

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 2:—సర్ లేజుబాదరు సప్తా, ఎం.ఆర్. జయకరుగార్లు నేడు ఉదయమునకు అలహాబాదునుండి బొంబాయికి వచ్చిరి.

“రాయబారము లిదివరకే విఫలమైనది. ఆవిషయమును గాంధీగారికి తెలుపుటకే సప్తాజయకరుగార్లు పూనాకు వెళ్లుచున్నారని” అని యిచట వదంతిగానున్నది. ఇది యంతవరకు నిజము అని అడుగగా ఇది కేవలము అబద్ధము. మోతీలాల్, జవహర్లాలుగార్లు మాత్రం లేఖనిచ్చిరి. దానిని తీసికొని నేడు మధ్యాహ్నము నేనును జయకరు గారును ఎరవాడ వెళ్లుచున్నాము అని సప్తాగారు తెలిపిరి.

గాంధీగారి ప్రత్యుత్తరముతో రాయబారములు విఫలమైనట్లు నిరధికనా లేక మీరు మరల సిమ్లా వెళ్లుటవలన ప్రయోజనమేమైన కలుగునా? అని సప్తాగారి నడుగగా మేము గాంధీగారితో మాటలాడవలెను. నైహూగా ర్లిచ్చినలేఖను గూర్చి గాంధీగారి అభిప్రాయమును తెలుసుకొనవలెను. అంతవరకు మేము మేయియును చెప్పగలిగియుండలేదు. రాయబారములు విఫలమైనచో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరముల నన్నటిని వెంటనే ప్రకటించెదము. ఆలేఖలన్నియునుమానననే యున్నవి. మేము గాంధీగారిని చూచువరకును రాయబారములు విఫలము కాజాలవు” అని సప్తాగారు తెలిపిరి.

రాయబారము లిదివరకే విఫలమైనచో మేమిప్పుడు మరల ఎరవాడ వెళ్లవలసిన అవసర మేమున్నది? గాంధీగారితో మేము మాటలాడువరకు నేమియును చెప్పవలెదు. అని జయకరుగారు రిసిరి.

ఇప్పుడు ఫలితమును తేల్చువలసిన బాధ్యత గాంధీగారిపైనే యున్నట్లు కనబడుచున్నది. సప్తాజయకరుగార్లు రాయబారములనుగూర్చి గాంధీగారితో మాడలాడుట కిదియే కడపటి సారియనిగూడ తెలియుచున్నది.

సెప్టెంబరు నెలఖరవరకును సర్ లేజు బాదరు సప్తాగారు యింగ్లాండు దేశమునకు బయలుదేరరు. (అ. పే.)

పండిత మోతీలాలుగారు విడుదల కోరరు

కాశి, సెప్టెంబరు 1:—పండిత మోతీలాలు నైహూగారు జెయిలునుండి విడుదలగుట కిష్టపడలేదనియు, తన శిక్షాకాలము పూర్తియగువరకు రాదలచుకొనలేదనియు ‘అభ్యుదయ’ అను హిందీ దినపత్రిక చెలుపుచున్నది.

పండిత మోతీలాలుగారిని అలహాబాదు జెయిలునకు మార్చెదరని వదంతిగ నున్నట్లు ఆపత్రిక డిల్లీ విలేఖరి చెలుపుచున్నాడు. (అ. పే.)

శ్రీమతి హన్స మెహతాగారికి శిక్ష

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 2:—బొంబాయి యుద్ధాలోచన సంఘాధ్యక్షురాలగు శ్రీమతి హన్స మెహతాగారు, పి.ఆర్.టివి గార్లు, మరెక్కువ యుద్ధ సంఘసభ్యులు కేరివారమునాడు అరెస్టుచేయబడినవారు నేడుదయము మేజిస్ట్రేటు కండల్యాలాగారిచే శిక్షింపబడిరి. మోతా సతీశ్విరికి మూడు నెలలు విడివైదు, లివిగారికి (ఉపాధ్యక్షులు విడుదల) కఠిన శిక్షయును 188 సెక్కును ప్రకారము విధించబడినది. వీరు కాంగ్రెసు బులెటిన్ ప్రకటించినందుకు శిక్షింపబడిరి. మిగిలిన మగ్గురు ముగ్గులు త్రివేది ఎరంజుజరగార్లు బులెటిన్ సుపాదకులు విడుదల చేయబడిరి.

శ్రీమతి హన్స మెహతాగారునులిగారును మేజిస్ట్రేటుగారినిశేధపుటు త్తరువును యెదుగుదురనియు ఆ విషయమును బులెటిన్లో ప్రకటించియుండిరినియు తీర్మానము చేప్పిరి ఇతరులవయిన శిక్షింపుటు త్తరువు ప్రకరముగ జారీచేయబడనందున వారికా విషయము తెలియదని విడుదల చేసిరి. అ. పే.

డా॥ భో. పట్టాభి

సితారామయ్యగారు

మదరాసు, సెప్టెంబరు 2:—వీరు మదరాసు జెయిలు ఆస్పత్రిలో నుండగా కుమారుడును భార్యయు మున్నగువాడు చూచినచిచ్చిరి. డాక్టరుగారికి కడుపులోనొప్పు అంతిగాలేదు. ఇప్పుడు యింకతగ్గినది. వీరిని త్వరలో వేలూరు జెయిలునకు మార్చుటకు తెలియుచున్నది.

చిదంబాక్షయ

హంగరీలో సోపలు డిమాక్రాటు

నాయకుల సమ్మె

(రూటరు)

బుధావెట్ట, నెట్టెంబర 1:—నిరుద్యోగ సమస్యను అధికారులు పరిష్కరించలేదని సోపలు డిమాక్రాటు నాయకులు ఇటీవల సమ్మెగట్టిరి. అధికారుల తిట్టడంతో సోపలు డిమాక్రాటు నాయకులు పోలీసులతో డిమాండు విర్రవీధి, పరిశీలననుండి 'లిండి' 'పని' కావలెనని సమ్మె కేసులను వేసి శ్రమింతులు లేకుండుగాక యనుచు ముఖ్యమంత్రి పీఠమునకు గుంపులుగ గూడిరి. దుకాణముల కిటికీలను రాళ్లతో కొట్టిరి. మోటారు ట్రాక్కుబండ్లను గూడ రాళ్లతో ముంచెత్తిరి. పోలీసువారు కత్తులతో ముట్టడించుటయే గాక తుపాకులను గూడ గాల్చిరి సగరమునందు సాయుధశక్తులు కావలిగాయును తిరుగుచున్నవి. సమ్మె దారుల, డిమాండులు అంతరించినవి. ఒకడు చనిపోయెను. 50 మందికి చెబ్బలుతగిలెను.

రైలు ప్రమాదము

(రూటరు)

లండన్, నెట్టెంబర 1:—నెంటులూయికుండి క్యాక్ ప్రాన్సిస్కోకు ఏనుచున్న ఎక్స్ ప్రెస్ రైలు పట్టాలనుండి తొలగి పడిపోవుటచే 11 గురు చనిపోయిరి. 80 మందికి గాయములు తగిలెను. రైలుపట్టాలమీద రాళ్లను రైళ్లకు ధ్వంసమొనర్చుటచే ఈవిషయము గల్గెను.

(వైరెస్)

రుగ్బీ, నెట్టెంబర 1:—లండన్ విడ్లండుస్కాటిష్ ఎక్స్ ప్రెస్ రైలు దూసుకొన్నందున నిన్నటియుదయమున 20 మందికి కొంచెముగా గాయములు తగిలెను. ద్రవ్యసరు చేయి విరిగిపోయెను. ఈ ప్రమాదమునకు కారణమును అరయుచున్నారు.

రెడినాల్ రైనాల్సు గారు

భారతదేశము

(బీమునర్విసు)

లండన్, ఆగస్టు 31:—నేడు బోపట్టవనమున నెంటులూయికుండి విద్యార్థుల సంఘమునకు దుపర్యంతమును నేడో రోజు బ్రిటన్ లొంగకతప్పని రెడినాల్ రైనాల్సు గారు భారత జాతీయోద్యమము బలకముగా వివరించెను. భారత జాతీయముల ఎంతయు ప్రశంసార్హులైనది. ఇండియాలో కాపిలంఘనము అభేద్యముగ నందుటచేతను ఆరిక బహిష్కరణము తీవ్రముగ నందుటచేతను నేడో రోజు బ్రిటన్ లొంగకతప్పని రైనాల్సు గారు సామ్రాజ్య కాంక్షకూడదని ధర్మపన్నములను చెప్పి వారందరను నేడు బ్రిటన్ లో నీతి బాహ్యుత్తర తమ ప్రకటనలకు స్వతికేయగ ప్రవర్తించుటచేతను విచారించుచు ఇండియానుండి బ్రిటన్ కు తాను రావలెనని చెప్పెను. ఇండియాకు తాను కార్మికపక్షమునందు విశ్వాసముతో నడలియుంటినినియు కాని ఇప్పుడాపక్షమునుండి తొలగిపోవలసి వచ్చెననియు కార్మికపక్షమునుండి చీలిపోవలసి వచ్చెననియు కాని కార్మికపక్షములోనున్న సభ్యులుమాత్రము ఇండియాలో ప్రభుత్వమువారి పద్ధతులను అంగీకరించుటలేదని తనకు తెలియుననియు ఇండియాలో పరిస్థితు లెట్లున్నవో సాధారణముగ బ్రిటిషువనివానికి తెలియనియు రైనాల్సు గారు వివరించెను.

ట్రేడ్ యూనియను కాంగ్రెస్

వార్షికసభ

(వైరెస్)

రుగ్బీ, నెట్టెంబర 1:—ట్రేడ్ యూనియను కాంగ్రెస్ వార్షికసభ నేడు నాటింగ్ హాలో జరిగెను. 700 ప్రతినిధులు వచ్చిరి. నిరుద్యోగసమస్య సాంఘిక సేవ వేతనములను గూర్చి ఆలోచించెను. సంకముల విషయమై ప్రాతవర్ష మరల లేకున్నది రాచకీయవర్గములకు ఆతరతమ కలగజేయుచున్న దీనివయము, గమలపనివాండ్ల ప్రతినిధులు ఈసభలో కొన్ని తీర్మానములను అంగీకరించుటలేదు.

భారతదేశపరిస్థితులు

(వైరెస్)

రుగ్బీ, నెట్టెంబర 1:—ప్రభుత్వ సేనలు హతీభేలు వజీరు సాయుధదళము బహుజిల్లాలో డొమెలడగర తీవ్రముగ డిమాండ్. ప్రాంతకాలమున కాల్యాలను, పరిపాడుకాక వేలిల్లు, పోలీసువారును బహుజిల్లాలో బయలుదేరిరి. ప్రతిపక్షులగు ముల్లాపక్షులు కాడిరును ఎదుర్కొనుట కేగిరి. ఆందోళననాయకులను అనగా సరిహద్దు అల్లరులకు నాయకులను అరెస్టుచేయును గూడ పంకల్పించుకొనిరి. ఈయల్లును, అనుచరులును గొప్ప సంఖ్యతో వచ్చిరి తాము అరెస్టు చేయబడుటకు సంసిద్ధులుగ నున్నారని చెప్పిరి. మొదట తరుని సమావేశస్థలమునకు పోవచ్చి ఆవిధప బహుజిల్లాలో గొప్పసలెననియు అపుడు లోబడెద మనియు చెప్పిరి. నాయకులతో మాట్లాడుటకు ఒక మేజిస్ట్రేటుకు పోలీసు అధికారులను బంపిరి. ఈలోపుగ శత్రుకోటికి తెలిసిన ముల్లాల పటాల మొకటి ముందుకు పోవుచునే యుండెను. ఆ ప్రక్కనున్న గూడెమునకు పోవుచుండెను. అచట కాల్యాలను నెదుర్కొనిరి. ఈజిల్లా పటాలము నటకాయించెను. కాల్యాలనాయకుడగు అవక్రాపుగారిని శేగలపైనుటలో ఒకడు మట్టిచేసెను. కప్తాన్ అవక్రాపు తనను రక్షించుకొనుచుండ, ప్రక్కనున్న సరిహద్దు శేగలపైనుటకు దొకడు అవక్రాపు గారిని గాల్చి చంపెను. అతడు తక్కివారితో బాహుబాహిన్సీపోరుబడి పోయెను. ప్రభుత్వసేనలో 9 గురు చనిపోయిరి. 10 మందికి గాయములు తగిలెను. శత్రుకోటిలో 42 గురు చనిపోయిరి. వీరిలో ముల్లాపక్షులకాదిరుగా రున్నాడు. 80 మంది తుతగాక్షులైరి. 80 మంది కంటే ఎక్కువగా బండిలుగ గైకొనబడిరి.

ప్రభుత్వముపట్ల విశ్వాసముతో మెలగుచున్న హతీభేలు వజీరు తగవారి సహాయముతో శత్రువులను ప్రభుత్వసేనలు వెన్నంటిని. పిషావరుజిల్లా సరిహద్దు సెయ్యిగానన్నదని ఈ వారము ప్రకటించెను నితేదిక దెలుపుచున్నది శత్రుసైన్యము కుటుంబానికియే ముఖ్యముగ ఏగెను. ప్రస్తుతమువరసీతులు చేయి దాటిపోలేదు. స్వాధీనముతోనే యున్నవి కాని ఎప్పటికైనను ప్రమాదము రావచ్చు ననుచున్నారు. బెంగాలులో విప్లవకారుల యుద్ధమునుగూర్చి ఇతివరలోనే చెప్పిరి. బెంగాలు అరి నెన్సునల అరాజకలకు హతమార్చుచున్న ననుచున్నారు. కాని అచటచట దౌర్జన్యములు జరుగకుండ అపుట చిక్కులతోగూడు కొన్నది. పాతకాలబహిష్కరణము తగిపోవుచున్నది. అల హాబాదులో విశ్వవిద్యాలయమున విద్యార్థులే ప్రతికూలముగ నుండుటచే పికటింగుచుననిరి. కాని విదేశీసరకులబహిష్కరణ వింకను సాగుచున్నది. ఇదియే కాంగ్రెస్ వారికి ప్రధానవిజయము. దానివలన భారతవర్తకులు అపారముగ బాధపడుచున్నారు. మొత్తముమీద కాపిలంఘనముపట్ల ఉత్సాహము తగ్గి పోవుచున్నది. ఇది మరొక ఎక్కువగా ఏర్పడినపుడు దౌర్జన్యము ఎక్కువగానచ్చుననిరి.

వై జేరియా గవర్నరు సర్ గ్రేము థాంప్సన్ గారి ఆరోగ్యము బాగుండకపోవుటచే ఇంగ్లండుకు పోవుచుండుట వలన ఆరునెలలపాసే సర్ డొనాల్డు మిరాన్ గారు నియమించబడుదురట.

సుధ

రసభరితమగు మాసపత్రిక

6-వ భాద్రపదమాసపుది వెలువడినది

విశేషములు:—
 వర్తకసంక్షోభము
 వ్యవసాయము
 అనుభూతిప్రక్రియలు
 ఆంధ్రనాటకరంగము—ఉత్తమము డెవరు ?
 పండిత గోపాలాచార్యులవారి జీవితచరిత్ర
 శ్రీ రామలింగారెడ్డిగారికి స్వాగతము
 నువ్వొల్లేఖ
 ప్రకృతితో పోరాటము
 ప్రపంచసైనికవ్యయము
 స్నానము
 ప్రపంచవస్త్రముహాసభ
 గిరికింగారి ఎన్నికలహడామండి
 వివిధశాస్త్రములు
 అన్నమున గలగతి ముంగుగడదు.
 సంవత్సరమునకు చందా ర. 1 మాత్రమే.
 “సుధ” కార్యాలయము,
 తపాలాపెట్టె 287, మదరాసు.

అసలు బంగారు నగలకు శ్రీ లక్ష్మీ జ్యాయెలరీ కంపెనీ,

మాన్యుప్యక్తిరింగు జ్యాయెలరీ అండ్
 డైమండు మర్చంట్సు, బెజనాడ. 2

వ్యాయామక్రీడలు

అమెరికన్ లాన్ టెన్నిసు

ఛాంపియనుషిప్ పందెములు

గతసంవత్సరము గెలిచినజట్టువారే యీసంవత్సరము కూడ డబుల్సు ఆఖరుపోటీయందు గెలుచుట

బ్రూక్లిన్, ఆగస్టు 31:—అమెరికన్ లాన్ టెన్నిసు ఛాంపియనుషిప్ పందెముల డబుల్సు ఆఖరు పోటీయందు లాట్, డోగ్ గార్లు వాన్ రయాన్, అలిసన్ గార్ల నోడించిరి. 8-6; 6-8; 4-6; 18-15; 8-4.

మిక్సెడు డబుల్సునందు యెడిట్ క్రాస్ కన్య, అలిసన్ గార్లు మాన్రో మొరితకన్య ఫాన్సిసు, షీల్డుగార్ల నోడించిరి. 6-4; 6-4.

లండనులో భారతవిద్యార్థుల టెన్నిసు పందెములు

శ్రీభీషేగారు సింగిల్సునందును డబుల్సునందును గెలుచుట

లండన్, ఆగస్టు 31:—లండన్లో ప్రతిసంవత్సరము జరుగునట్టి భారత విద్యార్థుల టెన్నిసు పందెముల డబుల్సు ఆఖరు పోటీయందు శ్రీ భీషే నుబ్బుస్వామిగార్లు విజయము గాంచి ఛాంపియన్ గా రోషిన వెండిగెన్నును బహుమతిగా బడసిరి. సింగిల్సు ఆఖరుపోటీయందు కూడ భీషేగారు విజయము గాంచి దాన్ సతిగారిచే నోనగబడిన గెన్నును బడసిరి.

మద్రాసునందు క్రికెట్ పోటీలు

మైలాపూరు రిక్రీయేషను జట్టుకును ఈస్టర్న్ క్లబ్బు జట్టుకును జరిగిన పోటీ డ్రాయగుట

మద్రాసు, నెట్టెంబర 1:—నిన్నటిరోజున మెడికలు కాలేజి వ్యాయామక్రీడాస్థలమున మైలాపూరు రిక్రీయేషను జట్టుకును, ఈస్టర్న్ క్లబ్బు జట్టుకును క్రికెట్ పోటీ జరిగెను. ఈపోటీ డ్రాతో ముగిసెను.

ఈస్టర్న్ క్లబ్బు జట్టువారు తమ ఇన్నింగసు మొగట నాడి, 7 నుండి 168 పరుగులు చేయగల్గిరి. అంతటితో వారు తమ ఇన్నింగసు సాగించుట మానుకొనిరి. ఏ జి. రాంసింగు గారు 59 పరుగులు చేసిరి. పి జసార్వత్ గారు 29 పరుగులు చేసిరి.

పిదప మైలాపూరు రిక్రీయేషను వారు నాడిరి. వీరు 6 నుండి 105 పరుగులు చేసిరి. పోటీ డ్రాతో ముగిసెను. ఈజట్టుకు సంబంధించిన జి. పార్థసారథిగారు 32, సి. ఆర్. సుందరంగారు 28 పరుగులు జేసిరి.

తిరువల్లిక్లేబ్ రిక్రీయేషనుజట్టుకును ఇమాన్యుయల్ జట్టుకును పోటీ

మద్రాసు, నెట్టెంబర 1:—నిన్నటిరోజున ప్రాత ఇంజనీరింగు కాలేజి వ్యాయామ క్రీడాస్థలమున తిరువల్లిక్లేబ్ రిక్రీయేషను జట్టుకును ఇమాన్యుయల్ జట్టుకును క్రికెట్ పోటీ జరిగెను. ఈ పోటీ డ్రాతో ముగిసెను. టి. ఆర్. సి. జట్టు వారు మొదట ఆడి 7 నుండి 155 పరుగులు చేసిరి. ఈ జట్టుకు సంబంధించిన శివరామ్ గారు 47 పరుగులును పి. వి. రా. వాధన్ గారు 39 పరుగులును జేసిరి. ఇమాన్యుయల్ జట్టువారు ఆడి 7 నుండి 68 పరుగులు మాత్రమే చేయగల్గిరి. ఈశ్వరమూర్తిగారు 29 పరుగులు చేసిరి. అప్పటికి ఆట ముగియుకాల మగుటచే పోటీ ఆపివేయబడెను.

యువరాజుగూడ క్రొత్తగా పుట్టిన శిశువును జూచుటకు గ్లామిస్ కోట కేగెదరట.

వ్యాంకరులు కూచించిన సరకుకపన్నులను వేత రాదని కొందరు వర్తకులు నిర్మాతలు మరితరులు గలసి ఒక విజ్ఞప్తిని ప్రకటించిరి.

స్లోన్స్ నడుమునొప్పిలకు శ్రేష్ఠ మైనది

స్లోన్స్ లినిమెంటును నెమ్మదిగా నడుముకు వ్రాసిన బాధ తక్షణమే తొలగిపోగలదు. స్లోన్స్ కండరముల బాధను

తొలగించి, రక్తాన్ని సరిగా ప్రవహించు నటుల చేయును. నేడే యొకసేసాను తెండు—దీనికి మించినది లేదు.

6

Sloan's Liniment kills pain!

తూర్పుగోదావరి

కూరాడ

ది 28-8-1930 సలీక కాంగ్రెసు జనాభాగణనమున మూడు 1000 ప్రజలతో బహిరంగపరచబడినది. ఈ జిల్లాలో ప్రచారము చేయుచున్న శ్రీమద్ బులుసు భద్రమ్మ గారు, శ్రీమతి పారుపూడి వెంకటరమణారెడ్డి, శ్రీ కందికొండ వీరభద్రయ్యగారు శ్రీరాపాక తిరుపతియ్యగారు శ్రీ భద్రరాజు కామరాజుగారు సభకేతందీర్ఘపానశాసనభాషాసామగ్రియగుర్చియు ఖద్దరు స్వద్యమయగుర్చియు విఫలముగా నుపన్యసించిరి. గ్రామీణులకు శ్రీమద్ మైన పార్టీలున్నచో యుద్ధయోధాత్వముతో తేంచి గ్రామస్థులను శ్రీకాండేపూడి మత్తయ్యగారి యధ్యక్షతన గ్రామజయముగా జరిపించినందులకు గ్రామస్థులకు యధ్యక్షునికిని ప్రచారకులకు కృతజ్ఞత కనుబరచి స్వరాజ్య యత్నములలో యన్ని పార్టీలు యొకేభవించి పనిచేయువలయునని హెచ్చరించిరి. సభ జయప్రదముగా జరిగెను. ఖద్దరు అమ్మబడినది.

శిరిపురం

ది 22-8-30 తేదీని శ్రీబులుసు భద్రమ్మగారు ప్రచారకుల సహితం యీ గ్రామమునందు చేసి సభ జరిపించిరి. గ్రామము 900 మాత్రము జనాభాగల కుగ్రామమైనను శ్రీపురంపూలాబాలస్వామియల సభకువచ్చిరి. గ్రామస్థులు కొందరు గాంధీ బోటీలుధరించి స్వరాజ్యోద్ధరణలు పాడుచు ప్రచారకులను సభాస్థానముకు తోడ్కొనివెళ్లిరి. మొదట శ్రీకందికొండ వీరభద్రయ్యగారు ఖద్దరుధారణముగూర్చి విఫలముగా బోధించిరి. పిమ్మట శ్రీ రాపాక తిరుపతియ్యగారు ప్రస్తుతపరిస్థితులను వివరించి సత్వరసంపూర్ణస్వరాజ్య సంపాదనావశ్యకతను నిరూపించిరి. తరువాత శ్రీ పారుపూడి వెంకటరమణమ్మగారు మధ్యపాననిషేధము గూర్చియు వోల్ట్ నీయవర్ధనయొక్క మృదుభరముగా నుపన్యసించిరి. జయజయధ్వనులతో ఆత్మత్యాగముగా సభ ముగించబడినది. శ్రీ భద్రరాజు కామరాజుగారు మరునాడు మధ్యాహ్నమువరకు గ్రామములో నుండి విరవిగా ఖద్దరు విక్రయించిరి.

(ఒక విలేఖరి)

ద్రాక్షారామము

రామచంద్రపురం తాలూకా బోర్డువారు యచ్చట రూలరు ఆనుపరి ఒకటి కాంక్షను చేసి దానిలో డాక్టరు గారి కేవలరావుగారిని ఆస్పత్రి యింటు చేసిరి. డాక్టరు గారు 24-వ తేదీ ఆనుపరి తెరచుచు గ్రామస్థులకును తెలితకులకును ఆహ్వానములు పంపి వారందరకు ఆహ్వానరసించుచేసిరి. ఆసభకు డిప్టీ ఖైర్తద్ద ప్రెసిడెంటుగారగు పల్లంరాజుగారును తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటు గారగు రామిరెడ్డిగారును డాక్టర్ చలపతిరావుగారును డాక్టరు వైంజా రమణమూర్తిగారును స్వగతుగారును తేడి డాక్టరువారును యింకా తదితర ప్రముఖులును సుమారు రెండు వందలమంది సభ సలంకరించిరి. పల్లంరాజుగారు డిప్టీ ఖైర్తద్ద ప్రెసిడెంటు ఆసభకు అధ్యక్షు పనించిరి. సభలో డాక్టరు చలపతిరావు డాక్టరు రమణమూర్తి డాక్టరు వెంకటరమణ మొదలుగా గల డాక్టర్లను తదితర ప్రముఖులను ఆనుపరియొక్క ముఖ్యవశ్యకతను గురించి మాట్లాడిరి. ప్రెసిడెంటుగారి గంభీరవక్తాసముఖో సభ జయప్రదముగా ముగిసెను.

(పురవాసి)

ఆరోగ్య శిశువారము

అమ్మవారి కుప్పం - చిత్తూరు జిల్లా

సప్తమ వార్షిక ఆరోగ్య శిశువార మియ్యార బాగుగ జరిగినది. బోర్డుబాలబాలికా పాఠశాలవారును ఎయిడెడు స్కూలు వారును నందు పాల్గొనిరి. బోర్డుబాలుర పాఠశాలలో ప్రకృతిము హెచ్చాపైకగ నుండు కేసరి ఆదివారాయం శర్మగారి సంగవత్తెరము సదరు శిశువారోత్సవాదుల విశేషతో నెరవేర్చిరి. తాలూకాబోర్డు మొదట శ్రీమాకా సి. ఆర్. శేషుద్రి అయ్యంగారి యాధిపత్యమున బాలురకు బహు భాగము లాసంగబడినది. ఉపాధ్యాయుల సేవలు శిశువార పాఠశ్రమమున గుఱించియు ఆరోగ్యమున గుఱించియు నుపన్యసించిరి. ముఖ్యమగ అమ్మవారి కుప్పం గ్రామ పాఠశ్రమమును గుఱించియు సదరు గ్రామమున గల జనులను బాధించు చుండు భయంకరములగు కొన్ని వ్యాధులను ఎందులకు వారలకు కల్గునగు విశదీకృతము గావించిరి.

(విలేఖరి)

* * * *

కాకినాడ తాలూకా

26-8-30 తేదీని బోర్డు బాలబాలికా

శిశువార గావించబడినది. ఆసభకు సదరు తాలూకా పట్టి ఫిర్కా నూతనసభ్యులగు మ. రా. శ్రీ నందికొట్ల పద్మాదుగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. వారి మాతన సభ్యత్వముగరించినట్టి ఆరోగ్యవిషయముల గరించి పలువురు ఉపన్యసించిరి. బోర్డు పాఠశాలలోగల బాలురకును బాలికలకును అనేక విషయములలో బహుభాగము లాసంగబడినది. మర్యేరపురవాస్తవ్యులును గవర్నమెంట్ పుణ్యులును పీఠ విద్యాంకులును ఆరు మ. రా. శ్రీ హరి సోమయాజుల నుబ్బారావుగారును, వారి కుమార్తెను ఫిడేలు విద్యాంకులును ఆయిన ను బ్రహ్మార్యంగారవచేతను గావసభహాడ కాల ఆనందమునుగట్టు జరుకుబడినది. ప్రాథమిక పాఠశాలలో పాఠ్యాయులును గ్రామస్థులును సుమారు 300 మంది సదరు శిశువు విచ్చేసి సభజయప్రదముగా జరిగించిరి. అల్పాహారవిహింసగబడిన పిదప సభ ముగింపబడినది. సగర సంతోషమును జయప్రదముగా జరిగించబడినది. సభకు విచ్చేసిన యావన్నుండికి ఆహ్వానరంబు లాసంగి గౌరవించిన మ. రా. శ్రీ ఆకళ్ల భీమశంకరంగారెంజయ పదనీయులు.

గవర కొండయ్య

కాకినాడ హార్వార్డు

డిప్టీ జో నాయకుల నిర్బంధముయొడ కాకినాడ పారులు తమ సానుభూతిని తెలియచేయుచు 30-8-30 తేదీ శనివారమునాడు బహిరంతయు మాసివైచి గొప్ప హర్వార్డును గావించిరి.

నాడు శనివార మనుటచేతను కళాశాల మూసివైచుట చేతను 1-9-30 తేదీ సోమవారమునాడు విద్యార్థులు కాలేజీకి పోక పోవువారిని పోనివ్యక్త కొంతవరకు హర్వార్డు జరిపిరి.

ఖద్దరుప్రచారము

ఇచ్చట ఖద్దరుప్రచారము చాల తీవ్రముగా జరుగుచున్నది. పురుషులు ప్రతి ఆదివారము యింటింటికి పోయి ఖద్దరు నమ్మించున్నారు. 31-8-30 వ తేదీ ఆదివారమునాటి అమ్మకము సుమారు 300 రూపాయలు.

నిమ్మగడ్డ సుబ్రహ్మణ్యము.

బెజవాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

బెజవాడ సబుకల్తరుగారు పులిని చంపిరి

బెజవాడ, 31-8-30:— బెజవాడ సబుకల్తరుగారు రయిన వి. యస్. హెచ్.మాడిగారు, 30 వ తేదీ రాత్రి ఫ్రాన్సిస్ అనువారితో కూడ వేటకుపోయి కొండపల్లి సమీపమున నున్న అడవిలో ఒక పెద్దపులిని మాటుకెట్టి చంపిరిని తెలియుచున్నది. ఆపులి టూటాకుమీద 31 వ తేదీ ఉదయము తీసికొని రాబడినది. పుమారు 9 అడుగులు పొడవు గల పెద్ద జంతువు. సబుకల్తరుగారి ధైర్యహాసములు క్లాసునీయుములు. ఇవలకు తెచ్చిన పులిని ఫోటోగ్రాఫు తీయించిరి.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము

బెజవాడ, 1-9-30:—గవర్న మెంటువారి ఆర్డరు ననుసరించి, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము కార్యస్థానము బెజవాడ నుంచి విశాఖపట్టణమునకు మార్చబడుచున్నది. ఆఫీసు యిచట యీనెల మొదటి తేదీని మూయబడినది. వాతెరు సెన్సిటైవ్ లు గృహమును యీనెల 5 వ తేదీని తెరువబడును. సామానులన్నియు యిదివరకే రైలులో పంపబడినవి. ఆఫీసు ఉద్యోగిగల లండన్ బయలుదేరి వెళ్ళుచున్నారు. రిజిస్ట్రార్ వారు 5 వ తేదీ ఉదయము కలకత్తా మెయిలులో బయలుదేరివెళ్ళుచు రని తెలియుచున్నది.

12 మంది సత్యాగ్రహులకు శిక్షలు

రాజంపేట 30-8-30 కోర్టురు ఉక్త గట్టుపాడు ఆటవీ సత్యాగ్రహమునందు పాల్గొనుచున్న కాంతి సైనికులను 16-వ తేదీనుండి 20 తేదీవరకును ప్రతినిత్యమును అరెస్టుచేయుచు వదలివేయుచువచ్చిరి. అట్లు 12 సత్యాగ్రహులు 29 తేదీని వారం టుచే అరెస్టుచేయబడి రాజంపేటకు గొనిపోబడిరి. రాజంపేట సము మేజిస్ట్రేటుగారియెదుట విచారణకు తేబడిరి. కోర్టు నుమ్మములోనికి రాగానే 12 గరు సత్యాగ్రహుల గాంధీబోపిలను పోలీసు సబుయిన్స్ పెక్టరుగారు తీసివైచిరి. సత్యాగ్రహులెల్లరు విచారణలో పాల్గొనలేదు. 12 మందికి శిక్ష విధించుచు నెల్లరును సీ. క్లాసులో చేర్చిరి. 80 తేదీ రాత్రి కడపనుండి రిజిస్ట్రార్ పోలీసువారు రప్పింపబడి ఆనాడు రాత్రియే వేలూరు జయలు నకు మెయిలులో గొనిపోబడిరి. (జి. వి.)

“వెన్ యూ సా”

యావనసౌందర్యమును చేకూర్చును, కర్మమునకు నూతన జీవమును గలిగించును. ప్రాణాధారమైన ప్రాణవాయువుపల్ల ముఖవర్చస్సుకు పెంపొందించి, చక్కదనమును గలిగించును. ఈ ప్రాణవాయువు, వెన్ యూ సాతో చేరి చర్మములోనికి పోవుటవల్ల చర్మమునకు మృదుత్వమును, కాంతియు జేకూరును. వెన్ యూ సా చర్మమునకు యావనసౌందర్యమును చిరకాలపు సోయగమును గలిగించును. వెన్ యూ సా జిడులేకుండా చక్కగాతియూ రొనర్చబడినది. ఎండగాదుల్లకు సోలీపోయిన ముఖమునకు రక్షణ మనకొప్పు. కేటిసంకి యావన్ యూ సా నువయోగింపుడు. మీ రెంతసౌందర్యముగా నగపడెదరో కనుగొనుడు. చక్కనిజాడీలో నుంచబడి రు. 1 వెల కమ్ముచును. కెమ్మిన్సు లండరిన్గ్సు, నుగంధద్రవ్యము లమ్మవారల వద్దను దొరకును. ప్రాణవాయుమిళిత మైన ముఖమీగడ

వెన్ యూ సా VEN-YUSA

గొప్ప జయము డా. డి. బస్సులకు

నూతన తగ్గింపు ధరలు సరియైనవనుటకు
అన్ని ప్రాంతములనుండి యాదర్శ వచ్చుచున్నవి
(ఈ విధముగ వచ్చుచు నేయున్నవి)

నెట్టెంబరు డెలివరీకిగాను
నేటినుండియే
ఆర్డర్ల స్వీకరించుచున్నారు

మీ యవకాశమునుగూడ పోగొట్టుకొ
నేడే మీ ఆర్డరు గూడ నిచ్చివేయుదు

ఎం. డి. కో., లి. మి. టి. డి.,

మద్రాసు.

అల్లూరు,

కల్లికోట,

తిరుచినాపల్లి.

కోడూరు సత్యాగ్రహముకు శిక్షలు

ర. జంపేట, ఆగస్టు 31:—కోడూరు సమీపం ఉర్ల గడ్డ పూడుగ్రామం సత్యాగ్రహమునకు సంబంధించిన 12 మంది వారింటియను 29 వ తేది ఆటవీ కానన్లొంపున సేరము నక్షా అడవులవచ్చును సెక్షను 21 ది, సి ప్రకారం అరెస్టుచేసి రాజుపేట ప్రేక్షనరీ సబ్ మేజిస్ట్రేట్ గారియొద్దకు తేబడిరి. ఆనాడే విచారించి శిక్షింపబడిరి. వారింటియర్లు కోర్టు ఆవరణలోనికి వెళ్లిన వెంటనే వారిల పై నుండు గాఢపోలీసు పోలీసు సహాయనైక్యం వారు లాసుకొనిరి. కోర్టునంద మూగిన ప్రజలను పోలీసులు 7 డుగొట్టిరి వారింటియర్లలో దాసరాజు సుబ్బారాజు అనువారికి 1 సంవత్సరము కఠినశిక్షయు రు 75 లు జరిమానాయున్నా, జీతూనా చెల్లించవంతట 1 1/2 నెల కఠిన శిక్షయున్నా చదురి చంగరాజు 6 మాసములు కఠినశిక్ష రు 75 లు జరిమానా, జీతూనా చెల్లించవంతట 1 1/2 నెల కఠినశిక్షయు, చదురి రామరాజు, చదురి నారాయణరాజు, కీర్తిపాటి సరసరాజు, రాఘవరాజు సుబ్బారాజు, కొండూరు చెంగల్ రాజు (14 సంవత్సరముల బాలుడు) కీర్తిపాటి చంగల్ రాజు, జి. కోశిరాజు, గంగరాజు, వెంకటసుబ్బారాజు మొలారు మంగయ్య కీర్తందరికి చెవి 4 మాసములు కఠినశిక్ష విధించిరి.

చదురి చంగల్ రాజు అను 12 వత్సరముల బాలుని రు. 50 జరిమానా విధించి అతనితండ్రిగారివద్ద వసూలుచేసుకొనుమని చెప్పి అతనినివిడిచిపెట్టిరి. వీరందరికి సి. క్లాసు నిచ్చిరి. వీరిని 30 వ తేది రాత్రి మొయిలులో తలుపునకు తీసికొని వెళ్లిరి. (బి. వి.)

కొత్తపల్లి

వెసిడెంటు అన్నారీ, మాళవ్యా మొదలైన నాయకులను అరెస్టుచేసినందులకు ఈ గ్రామములో శ్రీమతి రావు వేంకట జగ్గారావుగారి ఆధిపత్యముక్రింద సభ జరిగెను. విరాళులనుంచి ఆచట సత్యాగ్రహాయణ గారి సోదరులు వారికుమారుడువిచ్చేసిరి. వారి తమ్ముడు కల్లుసారాయ్యి సుగించి విప్రులముగా మాటలాడిరి. తరువాత వారి కొడుకు 8 సంవత్సరములవారు మాటలాడుతుంటే ప్రజలలో హర్షభ్యులు చెలరేగినవి. తరువాత శ్రీరామ వేంకట జగ్గారావుగారు ఓట్లకోసము ప్రచారముల పడేశవ్వముల గరించియు ఖిట్టు ఇచ్చుటవల్ల కఠిగే భవ్యముల సుగించియు ముప్పటిందిరి. వక్రలకు అభినందనములతో సభ ముగిసెను.

రావు వేంకటజగ్గారావు

అంగలూరు

మహాశాసత్రి దుర్గిరావు రాఘవచంద్రయ్యచౌదరి గారును మహాశాసత్రి యెక్కేని సుబ్రహ్మణ్యం చౌదరి గారును, ఇల్లూరు కన్నమారు జెయ్యలనం దున్నారు. రాఘవ చంద్రయ్యచౌదరిగారి చగ్గలకుడి యుత్తరము వచ్చినది. రాఘవచంద్రయ్య చౌదరిగారును సుబ్రహ్మణ్యం చౌదరిగారును అరెస్టుచుగా నున్నారు.

కోగంటి దుర్గామల్లికార్జునరావు
అల్లూరి వేంకట్రామయ్య

విజయనగరం

31-8-30 వల్ల రాత్రి విజయనగరంకు మయిలు దూరము లో సెలియర్లకు విజయనగరంయ్యులు రైల్వే టెలిఫోను తీగల ను ఎవరో కత్తిరించిరి. అందుచే ప్యాసింజనబాడ్లు నడుచుటకు కొంత ఆటంకము కలిగినది (బి. వి.)

మి. తన్నుతి

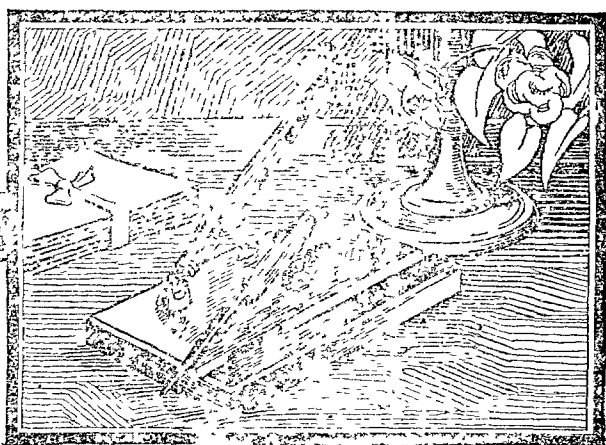
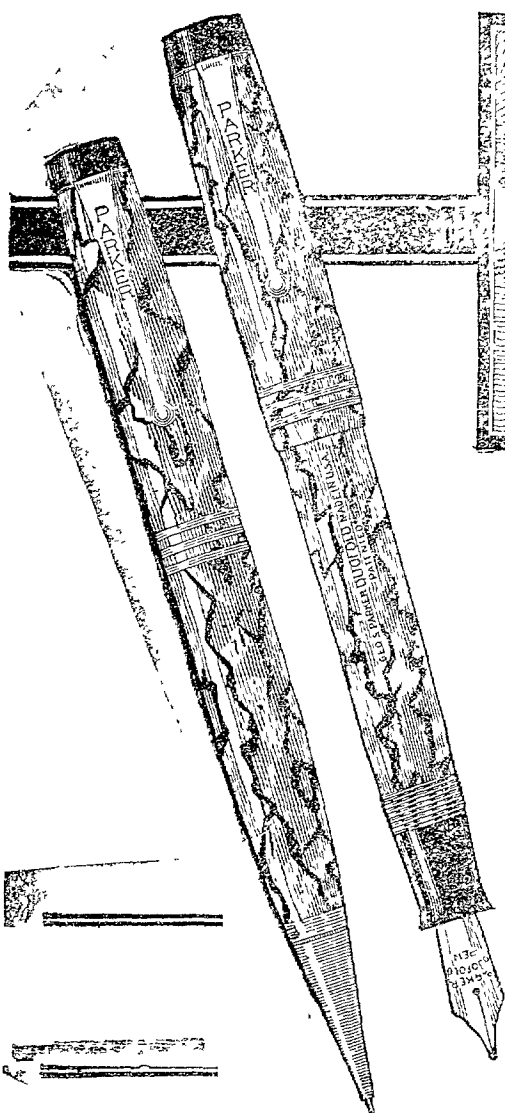
బ్రహ్మశ్రీ వెనుమర్తి వేంకటరత్నశర్మ జేహయాత్ర ఇహలోకమున జాలించినాడట! ప్రాణమల్యాదయిన ఈ విశ్రమముగూర్చి ఏమని వ్రాసి కృతకృత్యులకు గాగలను? సరస్వతీ కంఠహారము కాలుండు తెంచినాడు గాబోయి? రత్నము లొకటివెనుక వొకటి రాలిపోవుచున్నది. తమ్ముడా! దివ్యోత్సవన సుఖముండుము.

పండ్వారం వేంకటసుబ్బయ్య.

రాజమండ్రి ఖద్దరు ప్రదర్శనము

శ్రీమతి మిరాబాయిగారు (వి. సీ. నేడుగారు) 7 వ తేదిని నాళంవారి సత్రంలో తెరచెదరు. ప్రదర్శనము వారందినములు జరుపుటకు ఏర్పాట్లుచేయబడుచున్నవి. అంగ్రదేశములో తయారగు అన్ని స్వదేశీవస్తువులు ముఖ్యముగా ప్రదర్శింపబడును. తిరిలీలైనను, రాబ్బుములమీదకు నూలుతీయు పోటీపరీక్షలు జరుగును.

మద్రాస్ శ్రీరామశాస్త్రి,
కార్యదర్శి, ఖద్దరు ప్రదర్శనసంఘము.

సౌందర్యము

మరియే యితర ఫాన్ టెన్ పెన్ గూడ ఈ స్ట్రీప్స్ లైన్ పార్కర్ డ్యూఫోల్డ్ లో సమానముగావు. మరియే కలముగూడ నిటువంటి మెత్తని యిరిడియం పాయింట్ గలిగి యుండలేదు. సీమ సౌకర్యముల నొసంగుటలో దీనికి మించిన మిత్రులు లేరు.

వ్రాయునపుడు గాని, చూచుటకు గాని దీనితో సమానమైనవిలేవు. పార్కర్ "లేటింగ్ వ్రాయుట" లేటింగ్ పనుల నట్టి సిరాగొట్టాలు, నూటికి 24-వో|| సిరా పాచ్చుగ పట్టి చక్కగా పనిచేయును.

ఫాన్ టెన్ కలమును గొనునపుడు జి. ఇ. ఓ. ఎన్. పార్కర్ డ్యూఫోల్డ్ అని గొట్టుముచే వ్రాసినదానినే కొనుడు. చక్కని ఐదువిధములగు రంగులలో గాని లేక నలుపు, నుత్తెరుమాది రంగులలో గాని దొరకును.

ర్యూఫోల్డ్ ఎన్. ఆర్. య. 26/- శే. ఆర్. య. 32/- డిస్ట్రిబ్యూటర్లు:— శే. డి. య. 28/-

డాబ్లి అండ్ సీమార్ లిమిటెడ్ బొంబాయి, కలకత్తా, మద్రాస్, శిల్లీ, లాహోరు, కరాచీ.

Parker Duofold

పార్కర్ నమ్మ దుకాణములు:—ఎమ్. హ్యాన్సన్ అండ్ సన్స్, బందరువీధి, మద్రాసు. రి. జలల్ అండ్ సన్స్, రేటాబజారు, మద్రాసు. పి. ఆర్. అండ్ సన్స్, మద్రాసు. ఆడిస్ అండ్ కో, మద్రాసు.

అడవిజాతులకును పోలీసులకును సంఘర్షణ

పోలీసులు తుపాకులు కాల్పులు

బేహార్ (మధ్యపరగణాలు), ఆగస్టు 28:—గోండ్ల బారికి జెందిన ప్రచారకు నొకనిని అరెస్టుచేసినందులకు ఫలితముగా బేహార్ వాల్ జిల్లాయందలి బంజారీపర్ లో 22 వ తారీఖునాడు గొప్ప అల్లరి జరిగెను.

కాంగ్రెసువారి అటవీసత్యగ్రహణములలో శేరుటనుగూర్చి చర్చించుటకు చుట్టుప్రక్కలనుండి స్త్రీ పురుషులదిగా గలవారు రహస్యము చేయించివరకు సమావేశమయి యుండిరి. సభ జరుగుచుండగా హెడ్ కనిస్టేబిలు తిరువుడును, కనిస్టేబిలు తిరువుడును, అటవీ కాపలాదారు తిరువుడును అవటికి జచ్చి, గజన్ అనుపేరు గల స్థానిక ప్రచారకుని అరెస్టు చేయకొరిగి. పోలీసులవలె ముప్పులకు గజన్ సంగీధుడుగ నుండెనుగాని, సభ జరిగిన పిమ్మటనే యతని నరెస్టుచేయవలయునని ప్రజలు పట్టుబట్టిరి. హెడ్ కనిస్టేబిలు వీలులేదని, ప్రచారకునిని, పోలీసులను నడుమ జోక్యము కలగజేసికొనిన యొకరిద్దరిని హెడ్ కనిస్టేబిలు జోక్యము చేపట్టి గొనలెని నడుమ బడుచున్నది. మరియు, పోలీసులు తుపాకీని చూపించి, ప్రజలను భయపెట్టిరనియు నడువబడుచున్నది. అంతట అల్లరి చెలరేగెను. హెడ్ కనిస్టేబిలునకును, కాన్స్టేబిలు లొకరికిని, అటవీ కాపలాదారున కొకరికిని గాయములు తగిలినవి, ఒక కనిస్టేబిలు లగపడలేదు.

ఈ వార్త బేహార్ నందలి కేంద్రకార్యాలయమునకు తంతి యిసుగబడగా, డిప్యూటీ కమిషనరు ఫర్గ్యూసన్ గారు సాయుధులను పోలీసులతో వెంటనే యల్లరి జరిగిన స్థలమునకు వెళ్లిరి. ఉదయమున వాని గ్రామములను చుట్టు ముట్టి, గజన్ తమ స్వాధీనము గావించవలయునని యాజ్ఞాపించిరి. ఈ వార్త విని, తమ నాయకుని వీడ్కొనిపోవుమాటల నాలించుటకు స్త్రీలు, బాలబాలికలు అదిగా గల గ్రామము లొక మైదానములో సమీకరించిరి. ఈతడు పోలీసువారికి యిగురుకు సంసిధుడుగనే నుండెను, గజన్ వీడ్కొనిపోవు మాటలను కొన్ని

నుడివిన పిమ్మటనే యతని నరెస్టుచేయవలయునని గ్రామములు కొరిగి. కాని, సర్కిలు ఇన్స్పెక్టరు వెంటనే అరెస్టు చేయవలయునని పట్టుబట్టి, గజన్ ను అరెస్టుచేసెను. అంతట గొందరు ప్రతిఘటించిరి. సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టరు తన పిష్టలును కాల్పులు కారంభించెను. ప్రజ లీయూవోగ్రామముని కొట్టసాగిరి. ఇప్పటికి కనిస్టేబిలులును, జిల్లా పోలీసు నూపరింపెండెంటురు ఆస్థలమునకు వచ్చి, గుంపులై వరుసగా నెనిమిది సార్లు కాల్పిరి. గ్రామములు భయోత్పాతలై పరుగిడిరి. సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టరు వదలివేయబడెను. గాయములతో నాతడు కేంద్ర కార్యాలయము నకు గొని పోబడెను. ప్రజలలో నెంతమందికి చెప్పులు తగిలినది, ఎంతమంది మరణించినది యింకను తెలియరాలేదు గాని, వీరిసంఖ్య హెచ్చుచేయుండు ని తలపబడుచున్నది. తుపాకులు కాల్పులుడె నకువార్త చుట్టుప్రక్కల గ్రామములకు చెలియగా, మూడువేల వరకు జన గ్రామములలోనికి జేరిరి. తమబలమును అభివృద్ధి చేసికొనుటకై పోలీసులు వెదలిపోయిరి.

నాగపూరుకుండి పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు జెనరలును, ఆ బ్రాంతపు కమిషనరును, డిప్యూటీ కమిషనరును, జిల్లా పోలీసు నూపరింపెండెంటును మూడువందలమంది సాయుధులగు కనిస్టేబిలులతో సచటికి జేరి, యాగ్రామమునకు కొన్ని మైళ్లదూర మైన విడిసియున్నారు. రెండుమూడువేలవరకును గల గోండ్లందరను ఆ గ్రామమునుండి పలాయనలై పరిపమనగల ప్రభుత్వమువారి కారడవిలోనికి వెళ్లిరి. ఆగ్రహవేషలైన గోండ్లగుంపులు యితర గ్రామములనుండి వారిలో నింకను గలియుచునె యున్నవని వదలి గలరు. (శ్రీ తె.)

ప్రభుత్వకథనము

నాగపూర్, ఆగస్టు 30:—బేహార్ జిల్లానుండి యల్లరినిగూర్చిన ఆ తె. వారి వార్తను దృఢపరచునట్టి ప్రకటనను సంయుక్త ప్రాంత ప్రభుత్వమువారు గావించియున్నారు. గజన్ గోండ్లను అరెస్టుచేయుటకు యత్నింపగా నతడు గుంపు లోనివారిని పోలీసులను దాకవలయునని యుద్ధోద్ధరించెను. పోలీసులలో నొక కనిస్టేబిలు చంపబడెను, హెడ్ కనిస్టేబిలు లొకరికి గట్టి గాయములు తగిలెను. యీతడు రెండు రోజులవరకు ఆగపడలేదు, గజన్ పోలీసువారి జతమగుటకు సంసిధుడుగా నుండెననియు, సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టరు పిష్టలును కాల్పననియు గావించెను.

పబ్లిక్ ప్రకటనలు అబద్ధమైనవి. సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టరునకు ప్రాధానికము సంభవింపవచ్చునని గుర్తించి, జిల్లా నూపరైంట్లు మొదట గుంపులను హెచ్చరించి, పిమ్మట తుపాకులను కాల్పుముదల యొసంగెను. డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టర్ జెనరలు (పోలీసు) గ్రామమునై దండి తి, గాయములు తగిలియున్న యిరువురును అరెస్టుచేసి, దర్యాప్తు నిమిత్తమై మరి ముప్పదిమంది పోలీసు వశములోనుంచెను. పిమ్మట కొంతనేపటికి తప్పిపోయిన కనిస్టేబిలుయొక్క మృతశరీర మగపడెను. 27 గురు అరెస్టు చేయబడిరి. గజన్ యింకను తప్పించికొనియే తిరుగుచున్నాడు.

కాంగ్రెసువారిని దూరము

బేహార్ జిల్లాలోని అడవిజాతులవారిని అధికారులు ప్రతిఘటించవలసినదిగా కాంగ్రెసువారి మనుష్యులు ప్రోత్సహించియున్నారు. అనాగరికులును, నులభముగా నాగ్రహణములగువారును నగు ప్రజల యిట్టి యుపదేశముల గావించుట వలన తప్పనిసరిగా గలగు ఫలితమునే యీ సంభవములన్నియు విచిత్రము చేయుచున్నవి అని ప్రభుత్వ ప్రకటన నడుపుచున్నది. (ఆ. తె.)

విరోధులతో ఒడంబడిక

గావించుకొనుటకు యత్నము

సిమ్లా, ఆగస్టు 31:—మొహమాంసు పరిస్థితులలో నెట్టి మార్పులు గలుగలేదని సరిహద్దువార్తలు చెబుచున్నవి. శత్రువులగు ఆఫ్ఘిడ్ల దండొకటి బాగువద్ద సమావేశములను జరపుచున్నది. వీనివలన శేమియు స్పష్టముగా లేలలేదు. మాలీకులును, పెద్దలను ప్రత్యేక సహజేశములను జరపుచు, శత్రుపక్షముతో నొడంబడికను గావించుకొనుటకు అవకాశము గలదా యని పరిశీలించుచున్నారు. ఖర్దాచీ నుండలి విరోధులు మన పరిహార్లు కీనైపుర గల కొండలనుండి వెదలిపోవుచున్నారని ఖుజ్జింపార్తలు చెబుచున్నవి. కాని, వారు ఖర్దాచీ గ్రామము వైపునే కేంద్రీకరించి తుపాకులను కాల్పుచున్నారట. ఖోస్టులలో చేరియున్న సమాహములలో వెంటనే కదలేడి చిహ్నములు మరల అగపడలేదుగాని, వరుస డెర్దుట సంభవ నీయుము. మచల్ పరిస్థితులలో కట్టిగూర్చును గలుగలేదు. (ఆ. తె.)

లకోటా ప్రశ్న

అయిదు ప్రశ్నలు వ్రాసి కరకులో ఉంచి పైన శీర్షికపేరి మాకు పంపిన, మీ శీర్షిక వరుసను చింపకలో పూజచేసి ఫలితములను వ్రాసి పదమూడు ఫలితములుగా మీ శీర్షిక కమరుకు కలిపి రు. 1-4-0 లకు పి. పి. కా. పంపురము. కనకరత్న పంపిర ఫలితం రు. 2-0-0 శ్రీ సరస్వతి జ్యోతిషమాలయం, కాకినాడ.

ప్రశ్న

భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు రు. 1-0-0. పై ప్రతిప్రశ్నకు రు. 0-4-0. ప్రశ్న వ్రాయు కాలమును తెలుపవలెను. బి. పి. 0-4-0 ఆవును. గాంధీ జ్యోతిషమాలయం, నాగపేట. P O

రసాయన చాయశాల

పల్లెన గట్టిచాయశాలలు వ్యాపారం, తూర్పువాకిలి, మధుర.

గట్టిచాయ నూతన రంగునూలు రకములు తయారుచేయుడములో "ఇండియాలో" నెల్ల ను "రసాయన" రసి మిక్చిలి ప్రఖ్యాతి చెందిన వారు.

అన్ని రకములలోను పక్కా రంగులు నల్లనుగా చిక్కును.

ఒకరచాయము మా రకములను ఉపయోగించినవారు, మా రంగునూలు విని, మరి మరల రంగులును ముట్టరు.

130

శాంతి ఆర్డర్ వ్రాయించేది.

ఆంధ్ర గ్రంథ మాలి

నెం. 7 తంబుకెట్టిపేటి, మద్రాసు.

ఈ గ్రంథమాలయందు విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనము లై వివిధవిషయములకు సంబంధించిన గ్రంథములు రెండుమానముల కొక గ్రంథమువంతున బ్రచురింపబడును.

సెల్లువుకొని గ్రంథములు

శతకముంజరి (భక్తిసంపుటము): వృషాధీశ, నర్మేశ్వర, దేవకీనందన, ఒంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, కాళహస్తీశ్వర, దాశరథి, రంగకాయ, రామతారక, రామచంద్ర శతకములు పది యిందు గలవు. ఒక్కొక్క శతకమునకు పీఠికయు, సారభేదములును గలవు. (ఈ శతకములు విడిగను దొరకును.) 0-5-0

సంపదపూర్ణము (ద్విపద): పాల్కురికి సోమనాథుడు. అనేక తాళపత్రమాతృకలను బరిశీలించి కూర్చిన మూలము. సారభేదములు సూచింపబడినవి. శ్రీ వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు వ్రాసిన విపులపీఠిక గలదు. 0-5-0

గుంటిమహాత్ముని పల్నామ కాంగ్రెసు అధ్యక్షోపన్యాసము మహాత్మా (చిన్నవిచిత్రకథ): శ్రీ రాయసం వేంకటేశ్వరుగారు, యం.వి., యల్.టి. 0-5-0

త్యాగరాజస్వామిచరిత్రము (పద్యకావ్యము): శ్రీ పన్నమర్తి కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి కృతము. శ్రీ రామభక్తాగ్రణియు, గాయకపితామహుడు నగు శ్రీత్యాగరాజుగారి చరిత్ర మిందు సరసముగ వర్ణింపబడినది. సందర్భానుసారముగ త్యాగరాజుగారు రచించిన కృతులును నిందు చేర్చబడినవి. 0-10-0

వీక్షణము (అయిదుకముల నాటకము): నార్మేశ్వర కవిశిఖామణి యగు ఇబ్ సెను గారి వ్రాండు అను నాటకమున కనువాదము. అనువాదకులు: శ్రీ పాణి కా పిచ్చిరెడ్డిగారు. బి. యె. (అనర్ప) 0-0-0

జీర్ణవిజయనగరచరిత్రము: శ్రీ కుందూరి ఈశ్వరదత్తుగారు, బి. యె. శ్రీకృష్ణదేవరాయ సామ్రాజ్యలక్ష్మిపీఠ మగు విద్యానగరము (హంపిశిలముల) మొక్క ప్రాచీనచరిత్రము, ప్రకృత చీర సిరియను నిందు వర్ణితము లైనవి. 0-5-0

ఆత్మకథ ప్రథమసంపుటము. శ్రీ గాంధీమహాత్ములవారి స్వీయచరిత్రము. ఇందు వారి సత్యాగ్రహ ప్రణాళిక, సత్యప్రయోగముల కథ వివరింపబడినది. ఆదర్శజీవనమును ప్రదర్శించునది. మూలమునుండి శ్రీ శతావధాని వేటూరు శివరామశాస్త్రిగారిచే ననువదించబడినది. 0-10-0

ఆంధ్రవాఙ్మయసూచిక: 1920 వ సంవత్సరము చివరవరకు అచ్చయిన తెలుగు పుస్తకముల యొక్కయు, ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు, ఓరియంటల్ లైబ్రరీ, తంజావూరు లైబ్రరీలో గల అచ్చుగాని పుస్తకములయొక్కయు పట్టికలు అకారాదిగా ఇందు గలవు. గ్రంథకర్తలు మొదలయిన విషయములును గలవు. ఆంధ్రవాఙ్మయ విమర్శక రూపముగ పీఠిక పెద్దది కలదు. వెల రు. 3-0-0

ఆంధ్రభారతచరిత్రావిమర్శము: గ్రంథకర్త: కోరాడ రామకృష్ణయ్యగారు, యం.వి., ఆంధ్రభాషా ప్రధానపండితులు, చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము, ప్రాచ్యపరిశోధన శాఖ.

(Senior Lecturer in Telugu, Oriental Research Institute, University of Madras)

ఇందు - ఆంధ్రవాఙ్మయము - మహాభారతము, (తత్కాల) మతస్థితి - వాఙ్మయము, భారతాంధ్రీకరణము - తిక్కనార్యుని కళాప్రతిభలు, అను విషయములు అతి విపులముగ సవిమర్శముగ చర్చింపబడినవి. ఈ పుస్తకము వాఙ్మయపరిశోధకులకు పరమోపకారకము. 2-0-0

కాళి రాధుని నాగేశ్వరరావు, స్వప్నభావము విజ్ఞానాభ్యుదయము: కావశ్యి గారిశంకరశర్మ అండ్ కో., 563, రవిడమ్మిబాడు, హైదరాబాదు, డిక్కెట్

RUB IT IN

బుడ్డి 1-కి వెల 0-10-0 అణాలు

అమృతాంజనము డిపో

మదరాసు, బొంబాయి.

మద్రాసు అండు సదరన్ మరాటా

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది)

ప్రకటన

ఈ కంపెనీవారికి ఆక్టోబరు 1920 మొదలు 31 మార్చి 1921 వరకు కావలసిన 1600 టన్నుల టేకు కలపయున్నా, 1200 టన్నుల అడవిగ్రాములున్నా పట్లయి చేయుటకు టెండర్లు కావలెను. కనుక టెండర్లను పంపదలచినవారు మద్రాసు, పాక్లెట్ లోని ఎమ్. అండ్ ఎస్. ఎమ్. రైల్వే కంపెనీ ఏజెంట్లగారికి 1920 సెప్టెంబరు 28 తేదీ మంగళవారము సాయంకాలము 3 గంటలలోగా వారికి చేరు నట్లు పంపవలెను.

టెండర్ల ఫారములు, వాటి వివరములకు టెరంబూరు లోని ఎం. అండ్ ఎస్. ఎమ్. రైల్వే కంపెనీ కంట్రాక్టర్ ఆఫ్ స్టాక్స్ వారినుండి రు. 5 లకు చెల్లించి తెప్పించుకొనవచ్చును. సామ్య వాపసు యివ్వబడును. టెండర్ ఫారములు బి. పి. ద్వారా పంపబడును.

టెండర్లను నీళ్లకవ్వలో పంపుచు కవర్ల పైభాగమున "టేకు, అడవికలప సామానులు పట్లయిచేయు టెండర్లు" అని వ్రాసి పంపవలెను. ఈ కవర్లు టెండర్ ఫారములలో సహా పంపబడును.

వి. సి. టర్నర్,

కంట్రాక్టర్ ఆఫ్ స్టాక్స్.

మదనకామేశ్వరి లేహ్యము 2

బలహీనులపాలిటి కల్పకము - మేహము, నిక్కాక, నిస్సత్తున, శుక్లవర్ణము, అతిమూత్రము మొదలగువాటిని హరించి మంచిబలమును, వీర్యవృద్ధిని, సంభోగశక్తిని, సంతానమును గలిగించును. 2 డబ్బీలు చాలాను. 20 కులముల డబ్బీ రు. 1-4-0. పాలకుగంధి లేహ్యము - రక్తకుద్దిక్తి శ్రేష్ఠ మయినది. సహామేహము, మేహసాదలు, ముప్పలు, చిత్తచర్మరోగములు, కీర్ణనొప్పులు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలు చాలాను. 20 కుల డబ్బీ రు. 1-4-0. వి. పి. 4 రు.లు చేరు. పి. పి. పి. అండు కో, అయ్యలశ్రేష్ఠపరమజం, రేడికేపి - నెల్లూరుజిల్లా.

“రిజిస్టర్డ్ తీవరు” శీర్షిక గడియారము 5 సంవత్సరములు గ్యారంటీ. రోల్స్ గోల్డ్ చెయ్యతో ధర రూ. 5. “రెయికో తీవరు” స్వాకెట్ గడియారము ధర. రు. 4. 5 సంవత్సరములు గ్యారంటీ. రెండున్న ఒకేపర్యాయము కొనువారికి రు. 8. ప్రకాశం వాచ్ కంపెనీ, 18 బీటు సమకార్ టేట, మదరాసు.